

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: JOHAN NORDLING.

EN AF VÅRT lands duktigaste ämbetsmän är den nuvarande Falu-landshöfdingen, som i dessa dagar fyllt 50 år. Med anledning af märkesdagen ha vi prydt vårt dagsnummers första sida med hans porträtt, hvarjämte vi i den Dala-

EN POPULÄR LÄNSHÖFDING.

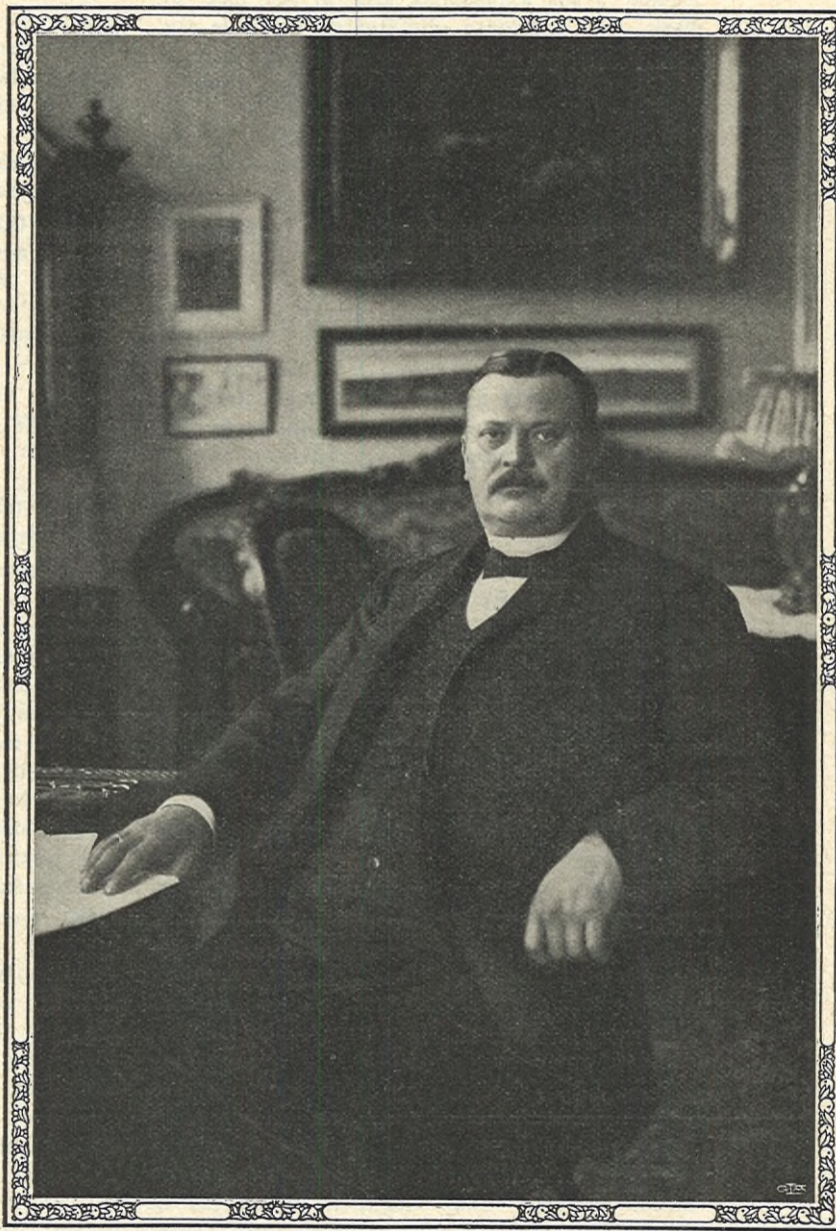
utställning, som lördagen den 5 dennes skall öppnas i Nordiska museet och vid hvars invigning landshöfding Holmquist skall presidera, funnit ännu ett skäl att markera den populära läns höfdingens mångsidiga och fosterlandet gagnande gärning.

FÅ TORDE de landshöfdingar vara, som i så hög grad som Kopparbergs läns nuvarande styresman lyckats tillvinna sig förtroende och tillgifvenhet hos sitt läns befolkning. Men så har också landshöfding Holmquist visat ett lifligt intresse för allt, som kunnat gagna länets utveckling och förkofran. Han ligger ofta med på stämmor och sammanträden ute i bygderna och ingriper personligen med råd och dåd i en mängd företag, något som också vederbörligen uppskattas af dalkarlarne.

Ett ärende, för hvilket landshöfding Holmquist särskildt intresserat sig, är skiftesfrågan, som bekant en af dalallmogens lifsfrågor. Den frågan kan ej lösas under andra former än att staten ingriper, förklarade landshöfdingen vid ett samtal, som vi häromdagen hade nöjet få med honom. Och landshöfdingen drog upp konturerna till förfarandet vid skiftesfrågans lösning: staten bör aflöna landtmätarne, lämna amorteringslån till skiftesdelägarne och för öfrigt lämna hjälp i betydligt högre grad än hvad nu är fallet.

Hur viktig denna fråga än är för dalkarlarne, torde den dock knappast kunna påräkna något större intresse af Iduns läsekrets. Då torde ett annat af dalallmogens lifsintressen srarare kunna ådraga sig berättigad uppmärksamhet, nämligen hemslöjden.

— Den 5 oktober öppnas i Nordiska museet en utställning af slöjdalster från några dalsöknar, berättade landshöfdingen. Det är främst Mora, Leksand, Gagnef, Mockfjärd och Floda, som utställa. Särskildt de knypplade spetsarne borde för damtoaletten kunna få en långt vidsträckt användning än hvad nu är fallet. Landshöfdingen uttryckte en förhoppning, att hufvudstadens damer skulle ägna denna lilla utställning det beaktande, den verkligen är värd. Han berättade, att kronprinsessan visat lifligt intresse för utställningen och endast beklagat,

LANDSHÖFDING F. HOLMQUIST. FOTO FÖR IDUN AF A. WIKLUNDS ATELJÉ, FALUN.

att hon ej kunnat få vara med vid dess öppnande.

Man får nog afsättning för spetsarne, men knuten är, nämnde landshöfdingen, att få skäligt betaldt för dem, så att allmogen vid sidan af jordbruket kan få en verklig biförtjänst genom hemslöjden. Den frågan kommer jämte flere andra upp vid ett sammanträde med en del slöjdfolk, som skall hållas i Stockholm i denna månad.

bönder afgjort tar de senares parti. Det är också bolagen, som lyckats hindra landshöfding Holmquists inval i första kammaren, hvilket länge varit ett önskemål för Dalarnes allmoge. I år är han åter uppställd som kandidat till denna förtroendepost, och man må med Dalarnes bönder hoppas, att han denna gång skall gå segrande igenom vid valet.

S. B.

En hälsning från Amerika.

Till H. K. H. Prins Wilhelm.

PASTOR SUNDELÖF.

PRINS WILHELMS amerikabesök framkallade, som bekant är, en storm af hänförelse hos svensk-amerikanerna. Deras känslor för sitt gamla land erhöilo ny näring af den unge svenske furstens vistelse bland dem. De hade liksom kommit fadernehemmet närmare. Nedanstående dikt, författad af pastor A. W. Sundelöf vid S:t Ansgarius Rectory i Boston, ger bland många andra uttryck åt denna våra fjärran varande landsmäns starkt lefvande svensksinne.

VI HYLLAT dig, furste från fädrens jord,
ej blott för din rang, ditt namn,
men som en ättling af samma nord,
som slöt oss förr i sin famn,
som gaf oss hugstora minnens glans,
i moderligt skydd oss tog
vid älfvarnes lekande böljedans
och furornas sus i skog.

Det stiger en svallvåg af känslor opp,
af kärvordna minnen hon födts,
af svunna dagars tankar och hopp,
som ej af tiden föröds,
från dagens brådskande arbetsid
hon lyfter oss upp till sig,
och horisonten blir mera vid,
och ljusfylld blir lifvets stig.

Hvar ädel sträfvan från ungdomstid
står upp igen ur sin graf,
den blågula flaggan, som förr till strid
signal våra fäder gaf,
hon kallar det nya släktets här
till kamp som i forna år
för sanning och ljus, och som förr hon bär
till seger, hvarhelst hon går.

Väl skymmer världshafvets stora vidd
det land, våra fäder byggt,
men än är icke den boja smidd,
som binder vår andes flykt,
vår dröm, vårt hopp, våra minnens flod,
vår kärlek till fädrens strand,
vårt svenska hjärta, vårt vikingablod,
vårt arf från vårt fosterland.

Det sägs vi lämnat bakom oss allt,
som förr våra hjärtan band,
att guldets glans gjort vårt hjärta kallt
och släckt våra känslors brand,
och dock — de skaror, som hälsat dig
med eld i blick och i själ,
de hafva ej glömt på sin nya stig
att bedja för Sveriges väl.

De hafva byggt på den nya strand
ett Sverige, hvars stämman hörs
i detta väldiga framtidsland
och hän öfver hafvet förs,
ett Sverige, hvars kärlek har vuxit stark
för Sveriges konung och folk,
hvars hyllning, om ock på främmande mark,
är trohetens varma tolk.

Boston, Mass.

A. WILHELM SUNDELÖF.

Kärlekens afvigsidor.

Af Eyvor Steen.

II.

Artistdyrkan.

JAG SATT en gång för icke så länge sedan på Operan, min vana trogen på tredje raden, då den förenar de båda egenskaperna att vara den billigaste och i akustiskt afseende bästa i hela salongen.

Det var "Romeo och Julia", som efter en längre tids hvila uppfördes, med en gasterande utländsk sångerska i den kvinnliga hufvudrollen, och ridån hade just gått ned öfver den gripande slutscenen. Applåderna skallade genom salongen, men jag lade märke till att, i trots af den aldeles otvetydiga succés den unga främmande divan gjort, och ehuru bifallsyttringarna voro både hjärtliga och långvariga, då de gällde henne, fingo de en aldeles särskild, rent af frenetisk klang, hvarje gång Romeo i sin klädsamma kostym och med sin mask à la snyggare oljefärgstryck visade sig. Jag såg mig omkring, då det intresserade mig att veta hvarifrån de egentligen kommo, dessa våldsamma, outtröttliga uttryck af beundran, som ännu icke, då föremålet för desamma tredje gången, med en jätteblomster-upsats i händerna och en lagerkrans om halsen, visade sig innanför järnridån, tycktes vilja mattas, och fann, att de nästan uteslutande härrörde från damerna.

Icke så att skapelsens herrar ej deltog eller, rättare sagdt, hade deltagit i hyllningen för den populära sångaren, men de som ihärdigast och mest demonstrativt, med strålände blickar, nickningar och små oartikulerade tillrop eggande hvarandra, applåderade så att handskarna gingo åt och armarne icke längre orkade tjänstgöra, utan fötterna måste tagas till hjälp, det var damerna — gamla, halfgamla och unga om hvarandra, från den eleganta publiken på parkett och första raden ända upp till de öfversta regionernas anspråklösare auditorium.

"Klappa, Josefine, klappa så mycket du orkar, — han ska' in igen! — Se så, nu sprack min handske, men strunt i det när det gäller Ödmann! — Se där är han igen!" (En fullkomligt öronbedöfvande åska.) "Gud, hvad han är söt i den där dräkten! Har du nå'sin sett så'na ben?"

Utropen kommo från en dam bredvid mig, tämligen korpulent, med gråsprängdt hår, stark färg och ett par lifligt spelande ögon, och hennes ord gällde hennes sällskap, en liten färglös varelse, blek och tunn, nästan som väfd af grå höstdimma, hvilken matt och ljudlöst som det ju anstår en dimfigur slog ihop sina magra, i ett par stora veckiga grå bomullsvantar klädda händer, under det att ett blekt leende drog ut de tunna läpparna och en liten förkommen stråle af förtjusning lyste ur de matta ögonen. Båda utgjorde de ett par af dessa äkta stockholmstyper, man alltid träffar på, där något af nöje eller intresse utan afsevärd kostnad bjudes — på de billigaste platserna på teatrar och konserter, i den kyrka där någon präst på modet predikar — öfverallt, där något "alla människor talar om" finnes att se eller höra. Ett släkte för sig, vanligen en och en framlevande sitt lif i ett litet torftigt, men i sin mån prydligt hem, bestående af ett eller par små mörka rum och kök i staden mellan broarna, kring Stadsgården eller på Söder, lifnärande sig på en liten pension från "Änke- och pupill" eller någon annan kassa — möjligen från själfva "Slotte" — förstärkt med hvad som kan inflyta genom tråget arbete åt någon affär för handarbete,

Våra skodon.

En stor människokännare har en gång fällt yttrandet: "Skodon och handskar äro en toallets pröfvostenar" — och häri ligger verkligen mycket sanning. Kostymen må vara aldrig så elegant, hatten än så modärn — det hela står eller faller med hand- och *foibeklädnaden*.

"Victoria"-skodon hafva alla de *yttre* och icke minst, *inre* företräden som utmärka det mest exclusiva handskomakeriets alster, det skiljer sig från detta blott i priset.

"Victoria"-skodon försäljas till populära priser öfverallt, och tillverkas af Ludvig Traugott, Stockholm.

moder eller konstgjorda blommor. I de flesta fall äro de, trots det lilla drag af nyfikenhet, skvalleraktighet och sensationshunger, som nog ofta, till en viss grad åtminstone, vidlåder dem och gör dem till tidningen Fäderneslandets stående lösnúmerköpare, ytterst respektabla, dessa gamla damer, utprägladt konservativa och högkyrkliga till sina åsikter, intensivt rojalistiska och lika varma djurskyddsvänner, därför också vanligen omhuldande och delande sitt knappa bröd med någon fyrbent älskling.

Sitt behof att förgylla upp tillvaron söka de som sagdt i nöjen, för hvilka utgifterna stå i rimlig proportion till den magra kassan. Utom det obligatoriska högmässobesöket hvarje söndag, är en afton då och då på "Operan", "Södran" eller "Vasan" mest gouterad.

"En matiné — di här billighetsföreställningarna — ne-ej tack! Då låter jag hellre bli. — Det är inte *alls* detsamma — dom spelar *inte* som annars! Och så när man kommer ut ifrån salongen — det blir aldrig samma stämning att mötas af dagsljuset som af det elektriska — eller månen, när den skiner öfver strömmen!"

Förresten har man sin lilla stolthet! När pappa ändå varit notarie i tullen eller lifjägar hos salig kung Karl XV, så är man i alla fall så pass folk, att man hellre går sällan, och då på en ordinarie representation, än bland kypare och jungfrur på billighetsmatiné! —

Näst teatern komma konserterna, de på Arbetarinstitutet — kanske t. o. m. någongång på Vetenskapsakademien, då den manhaftige, allom bekante löjtnanten och operasångaren eller den mörkhyade trubaduren från södern ger en romansafon. Och så går man hem i det elektriska ljusets eller, ännu bättre, i fullmånens sken, i tankarna ännu svärmande i Thalies eller tonernas värld, och glömmen för en stund att man är gammal och fattig och ensam, och att man för att betala aftonens öfverdåd både i morgon och öfvermorgon får lof att lefva på kaffé och "andradagsbröd".

Hvem skulle väl också nännas klandra det öfverdådet? Finner den gamla mön i Romeo-Ödmanns drag eller herr Norris smältande toner en återglans af den ungdom, som för länge sedan försvunnit — den kärlek och lifsglädje hon som andra en gång drömde om, men som gick henne förbi — hvem unnar henne icke den fröjden? Må hon gärna svärma och pryda sin fattiga jungfrubur med 10 öres vykortsbilder af den eller dem, som för en stund kommit henne att glömma, hur grå och glädjelös tillvaron egentligen är!

Det är blott mot bismaken af osund erotik, sådan den t. ex., om också i obetydlig grad, skymtade hos min granne på Operan, den energiska Ödmannbeundrarinnan, hvars applåder tydligen mycket mindre gällde sångarens prestationer än — hans ben! — och som tyvärr mer än ofta är förbunden med den sortens svärmeri, som jag ville vända mig. Ty hur

PAPPERSMÖNSTER

fullt tillförlitliga, erhållas omg. från oss till nedanstående pris inom Sverige: Bluslif 40 öre, Kjolmönster utan släp 50 öre, Prinsessklänning 75 öre, Reformdräkt 75 öre, Barndräktmönster 50 öre, Kappmönster 60 öre. Uppgif lifvidd, (omedelbart under armarne), midjevidd och kjollängd, erhåller Ni till Eder figur fullt passande mönster. Expedieras portofritt om rekvisition åtföljd af likvid i sparmärken el. postanvisning insändes till *Iduns Mönsterafdelning, Drottninggat. 51, Sthlm.*

det än harmar oss kvinnor att höra de hånande omdömen, som af männen fällas öfver fruntimmer, "som ä' galna, när det gäller offentliga personer, isynnerhet aktörer, läkare och präster", hur ofta få vi dock tyvärr icke lof att ge dem rätt, äfven om vi, med den större kännedom om vårt eget kön vi ju besitta, måste inrymma en del förmildrande omständigheter visavi "galenskapen", och det inte bara när det gäller de gamla ensamma kvinnor vi nyss talade om, utan både unga och gamla af helt annan kategori.

Låt oss t. ex. för att nu fortsätta talet om svagheten för särskildt de sceniska artisterna tänka oss den helt unga flickan, som för första gången ser Mæterlincks gripande drama Monna Vanna. Icke är det så underligt, om en stor del af hennes intresse och beundran för dess unge hjälte, ädel och stolt, modig som ett lejon i kampen mot lömska fiender, öm, hänfiven och ödmjuk inför den älskade, helt fylld af den rena, djupa kärlek, som varit hans hjärtas hemliga och dyrbaraste skatt under det vilda, äfventyrliga och på samma gång ensamma lif han fått föra, sedan ödet, medan de ännu voro barn, skilde dem åt — icke är det så underligt eller så klandervärdt, om en del af dessa känslor omedvetet öfvergår på den som, inför hennes ögon, gifvit kött och blod, pulserande, glödande lif åt Prinzivalles gestalt? Eller att hon, efter åhörandet af t. ex. Lohengrin, Romeo och Julia eller Mignon, har svårt att föreställa sig, att den som förmår illusoriskt återge dessa hjältar icke *måste* äga de väsentligaste af de ädla dygder, som smycka dem — förutom att, när det gäller de lyriska artisterna, musiken i och för sig ju har en alldeles särskild makt att tjusa.

Så länge det nu håller sig inom gränserna för det blyga svärmeriet för den, som låtit henne förkroppsligadt skåda det ideal, hon hittills blott i obestämda drömmar sett sväfvat sig förbi, ett svärmeri, som tager sig uttryck i det hemliga inköpet af Prinzivalles porträtt med de djupa, brinnande ögonen under den hvita pannbindeln, Lohengrin i sin snäcka dragen af svanen, eller Romeo i månskenet nedanför Julias balkong — möjligen också i en eller annan liten afvikning af den utstakade vägen för att få skåda upp till "hans" fönster eller — o, höjd af djärfhet! möta honom, där han intet anande går till eller från repetitionen på teatern och knappt märker en liten flicka, som med rodnande kinder och en sekundlång skygg blick upp på honom skyndar förbi — så länge det håller sig härvid, är det väl heller ingen, utom kanske en retsam bror eller afundsjuk kusin, som fått nys om hemligheten, som säger något därom. Det kan tvärtom ligga så mycket vackert, rent och skärt i ett sådant svärmeri — i denna halvvakna kärlek med sina morgonljusa oskyldiga drömmar, att det på den, som anar eller måhända vet sig vara föremål därför, borde verka som en hel predikan, en uppfordran till att mötas därmed varsammare, finare, vördnadsfullare än hvad nog oftast är fallet.

Likasa ser man ju, om också kanske ibland med en liten glimt af godmodigt löje i ögonvrån, dock utan minsta vare sig hån eller afsmak den gamla lifliga damen, som med ett intresse och en hänryckning, mången ung kunde afundas henne, följer gången af någon särskild favoritpjäs, gråtande med dem som gråta och glädjande sig med dem som glada äro, alltid demonstrativt applåderande dygden och indigneradt bevittnande det ondas seger, lefvande om sin ungdom i kärlekshistorierna, lycklig som hjältinnan själf, när "de få hvarandra", vid motsatsen djupt deltagande i hjärtesorger.

Hon hänger sig så fullständigt åt stundens

nöje, njuter, må vara ofta nog kanske en smula okritiskt hvad pjäsens litterära värde angår, men så intensivt, så barnsligt friskt och naivt, att det gör en riktigt godt att se, äfven när hon efter representationens slut tackar sin gunstling bland aktörerna med ljudliga applåder eller viftningar med näsduken — mången gång också med en stråle i ögat, som kommer iakttagaren att minnas de vackra orden:

"Kan du igjennem din Spög og din Graad
Redde dit barnlige Skjer til det siste,
Da har du Regnbuen over din Grav,
Da har du Glorien over din Kiste —"

Ja, hon *lackar* honom — af samma orsak som den lilla höstdimman från stadens gränder — för att han för en stund fört henne in i fantasiens förlofvade land, där allt som kan tynga, ängsla och förmörka — om också på ett annat sätt för den ena än för den andra — lägges af vid ingången. I den stunden är han för henne inkarnationen af den ungdom, idealism och romantik, som en gång kastade sitt skimmer också öfver hennes lif, men som hon likt alla andra måst säga farväl åt — för så länge, länge sen!

Med en liten suck reser hon sig för att gå. — "Att man aldrig blir så gammal, att man inte längtar tillbaka till den där tiden — man har ju i alla fall så mycket att vara tacksam för, Gud ske lof — — Åh, så sent det har blifvit! — Nej tack, kära vänner, jag skall inte följa med till Operakällaren, inte i kväll — jag måste genast hem — Hvad skall min gubbe säga om ett sådant nattsöl! — Det får jag allt äta opp några gånger, skall jag tala om — isynnerhet när det är från teatern jag kommer!" Och med ett litet leende, som visar att hennes fruktan, när det gäller "gubben" och hvad han kan komma att servera henne, inte är så särdeles stor, stiger hon upp i den väntande droskan.

"Hildegard, du!" — hon lutar sig halfhviskande ned mot väninnan — "han *var* i alla fall förtjusande i kväll! — Ja, skratta du, Karl, din stygger! Det är bara afund!" Och muntert hotande lyfter hon pekfinger mot den bredvid stående mannen. — "Såja, nu kan vi köra! — Farväl, farväl! Tack för en så rolig afton! Hvad ni var snälla som stötte på mig! Godnatt!" Ännu en solig nick och af bär det genom tysta, folktomma gator till det burgna trefliga hemmet, där hon mötes af en make, god, hederlig och henne varmt tillgifven, men som någon längtan tillbaka till "den där tiden" nog aldrig hemsöker, plågar, för hvilken allt är ganska godt som det är — "lilla gumman" inberäknad, om hon också ibland har sina små raptus af romangriller och teatersvärmeri — men kära hjärtandes — fruntimmer är ju ofta lite excentriska af sig, och när det tar så oskyldiga former som hos henne, så — —

Kanske händer det också att då de sista applåderna tystnat och hon från den varma upplysta salongen plötsligt befinner sig i midnattsmörkret på gatan, hela stämningen med ens förbytes i en kväljande känsla af oro för hur hon skall bli mottagen hemma. Hennes man var ute — för resten på klubben, därifrån han vanligen icke kommer hem förrän efter tolf — då de goda vännerna ringde upp och frågade, om hon ville möta dem vid teatern, och då ingenting i hemmet hindrade henne, gaf hon vika för frestelsen och beslöt sig hastigt och lustigt att antaga inbjudningen. Hon känner en sorts samvetsksval, mot vilka dock hela hennes inre reser sig. — Skulle det någonsin kunna falla *hennes* in att missunna honom ett nöje! — Och han vet dock hur stort värde hon sätter på dessa nöjen och också hur sällan de bjudas henne — — Tänk om han mot vanlig-

KÖP Svart Siden.

Begär proffer franko af våra garanteradt solida sidentyger från 90 öre till kr. 13 pr mtr.

Specialité: Sista nyheter af brud-, sällskaps- och promenadtoiletter, äfven i kulört och hvitt.

Sändes tull- och portofritt direkt till privata.

Schweizer & Co, Luzern S 6, (Schweiz).

Sidentygs-Export. — Kungl. Hoflev.

heten redan är hemma! Just nu vore det så svårt att mötas af den där mulna, iskalla tystnaden eller en sarkastisk fråga "hur det är möjligt att en förnuftig mänska, vid hennes ålder till på köpet, kan finna nöje i att springa och se en pjäs andra, om det inte rent af är tredje gången! Var inte premiären som hon tiggde sig till nog?" — — — Åhnej — inte tänka så! — Det kan ju hända att han är snäll i stället — att han tar alltsamman helt skämtsamt och bara ger henne några små gliringar för teatervurmen — — Bäst att inte grubbla öfver det i förväg, tids nog får man veta det. — —

Och så skyndar hon i tankarna tillbaka till aftonens vackra, ljusa minne — ett minne, som kanske för långliga tider blir hennes skönhetsförstånd själen en källa till glädje och vederkvickelse i hvardagslifvets torka. Om hon då vid tillfälle — om också lite demonstrativt — visar sin tacksamhet mot den, som främst skänkt henne den vederkvickelsen — hvem förtänker henne det?

Kanske kunna vi som "förmildrande omständigheter" också framhålla åldern hos en annan klass af de sceniska artisternas beundrarinnor, "backfischarna", d. v. s. icke de bland dem, som falla in under den kategori vi i en föregående uppsats afhandlade, utan de, som i nyvaknad, knappt medveten lärsgatan efter att lära känna det stora under, som kallas kärlek, sträcka sig efter dess återsken hvarhelst det möter dem, bl. a. då också på scenen, och lätt äro färdiga att falla i en lika oskyldig som naiv dyrkan af den förste bäste, som motsvarar deras romantiska föreställning om hvad som menas med det mystiska uttrycket "älskare".

Vanligtvis svärma de i flock med framställaren af någon högromantisk roll — låt oss t. ex. säga prins Karl Henriks i "Gamla Heidelberg" — som föremål. Den lyckliga, som nu på ett eller annat sätt blifvit af ödet nog gynnad att komma i någon sorts kontakt med den dyrkade, som råkat bli ägarinna af en blomma ur en af de hundratals buketter, som regnat ned öfver den unge fursten-skådespelaren, som kommit öfver en autograf af hans hand eller haft den makalösa turen att bli presenterad för honom på en bjudning, delar genast sin ljufva hemlighet med sina förtrogna, hvilken af hvar och en bland dem upptages med lika stor förtjusning som om det gällt henne själf. De göra sina små promenader "i kedja" åt det håll, där de veta att han har sina vägar, i det ljufva hoppet att möjligen få fröjda sina ögon af sin hjälte, eller "sala" de till biljetter till ofvannämnda pjäs — för 4:de och 5:te gången om ens det räcker! — och då också till en gemensam bukkett med påskrift: "Från fyra varma beundrarinnor!" hvars inkastande på scenen sedan med stark spänning afvaktas.

(Forts.)

Prenumerera oför-
töfvadt på

BARNGARDEROBEN

alla mödrars ovärderliga
skatt och hjälpreda.

Ny stor litterär pristäfling för Iduns Romanbibliotek.

**Ett pris å Femtusen (5,000)
kronor för en utmärkt
svensk originalroman.**

IDUN HAR STÄDSE under sin tjuguariga tillvaro räknat som en af sina främsta uppgifter att bland sin stora läsekrets inom de bildade klasserna väcka och sprida intresset för värdefull originallitteratur på prosadiktens område. För att nå detta mål har tidningen aldrig skytt vare sig möda eller kostnader, och att de resultat, som hittills uppnåtts, varit obetingadt goda, därom vittna de tilländalupna årgångarnes spalter, hvilka prydas af bidrag af ett mångtal lysande litterära namn.

Men ej nog härmed. Det har jämväl ingått i tidningens sträfvan efter utmärkta litterära bidrag att genom extra ordinära åtgärder framkalla verk af större betydelse och omfång än skissens och den korta novellens. För detta syfte har af Idun tid efter annan anordnats skönlitterära pristäflingar, hvilka med intresse omfattats af våra skriftställarkretsar och ur hvilka, som bekant, framgått verk af yppersta värde. Vi tillåta oss exempelvis erinra om Selma Lagerlöfs nu världsberömda bok "Gösta Berlings saga", hvilken först framträdde som prisskrift i Idun, om friherrinnan Annie Åkerhjelm, f. Quiding, litterära debut samt nu senast om Olof Högborgs, af mäktig originalitet präglade kulturskildring i romanform "Den stora vreden", hvilken af en framstående kritiker blifvit kallad "Norrlands epos".

Då vi nu gå att utlysa en ny täflan för vårt Romanbibliotek och med samma verk-

ligt betydande penningpris som vid vår näst föregående, hoppas vi, att äfven vid detta tillfälle kunna påräkna den svenska författarevärldens lifliga tillslutning. Vi inbjuda alltså härmed skönlitterära skriftställare och skriftställarinnor att deltaga i densamma under följande bestämmelser:

För en originalroman på svenska språket med ett ämne och af en halt, som göra den tilltalande för en bildad och vidsträckt publik, samt till ett omfång af ungefär trehundra sidor vanlig bokoktav, betala vi som pris och honorar

Femtusen (5,000) kronor.

Härför förbehålla vi oss rätt att i första hand offentliggöra arbetet i Iduns Romanbibliotek.

Icke prisbelönta arbeten betinga vi oss likaledes rätt att inlösa efter särskild öfverenskomelse med respektive författare.

Samtliga täflande arbeten skola anonymt vara insända till Iduns Redaktion, Stockholm, innan juni månads utgång nästkommande år, samt åtföljas af en förseglad namnsedel, hvars konvolut förses med ett motto, hvilket äfven bör återfinnas å manuskriptet. Denna namnsedel brytes endast för det arbete, som prisbelöntas.

Skulle redaktionen anse, att ingen af de insända täflingsskrifterna besitter sådana egenskaper, att densamma bör tillerkännas det utfästa priset odeladt, förbehålla vi oss rätt att efter godtfinnande bestämma öfver dess delning mellan flere täflande.

Stockholm i oktober 1907.

För Redaktionen af Idun,
Jo'ran Nordling.

Hetsjakt.

Af Elisabeth Kuylenstierna-Wenster.

MOTIVET, som den kända och omtyckta författarinnan valt för nedanstående skildring, är icke nytt, men det har aktualitetens intresse och kommer väl att ha det fortfarande eller så länge den ekonomiska ihålligheten framkallar konflikter inom de kretsar, där den yttre glansen är det väsentligaste.

MIDDAGEN HADE VARIT ytterst animerad, och man hade som alltid här i huset förlåtit värden vinerna med de obskura märkerna, värdinnan den mycket medelmåttiga maten, ty trefnaden bjöd sig själf till gäst isynnerhet bland ungdomen.

Fröken Margits klingande skratt lockade och tjusade. Ingen kunde motstå henne, tänkte ungdomsherrarna, och något ditåt viskade flickorna om den ståtliga sjökadetten Lave. De båda

syskonen voro strålande solsken för det lilla kottteri, som omgaf dem.

Värdinnan själf gjorde les honneurs för de äldre damerna ena ögonblicket, i det nästa gled hon smärt och elegant genom rökrummet, vinnande alla med sitt ljusa, varma leende, och åter i den därpå följande minuten stod hon hos ungdomen, pratande så muntert, som vore hon deras kamrat, men medan alla de andra endast njöto af fru Dagmars annalkande, blef Margit stel och kastade en skygg blick på modern. Hon flyttade sig också bort från den fattige löjtnant Knuth och närmade sig med en tvångsrörelse ingenjör Widei, han, som skulle ärfva millioner.

Värden var om möjligt ännu lifligare än sin hustru. Han stod som på nålar, när major Pettersson drog sin längsta anekdot, och han kastade oupphörligt halfrökta cigaretter ifrån sig, som han ej gaf sig ro att njuta. Han hade ett misstänkt sätt att nervöst taga vännerna i

frackuppslaget och försöka få dem på tu man hand. Men de flesta visste hvad denna gest betydde och aktade sig.

Egentligen skulle kammarherre af Atlas sett jovialisk och vänlig ut mot hela mänskligheten, om det icke med hans ursprungliga utseende blandat sig några främlingsdrag; det var t. ex. det ängsliga, generade uttrycket kring munnen, de stora ögonlockens blinkande fall öfver ögonen och tröttheten öfver den bakåtlutande pannan, hvilken tycktes hvälfva öfver mot hjässan, tyngd af för grubblande tankar.

Som en fredlös pilgrim irrade kammarherrn omkring i sin upplysta, charmanta våning. Han framkastade artigheter till damer, som när man utan att sortera från närmaste tufva rycker upp en handfull gräs åt höns, och hans bullrande skratt, hvilket icke gjorde hans egna ögon en glimt gladare, ljöd i fortissimo, när han passerade ungdomen.

En gång hade han till och med hållit ingenjör Widei i frackuppslaget, men strax dragit fingrarna tillbaka. Inte än — det vore höjden af oförsiktighet! Han nickade faderligt uppmantrande åt Margit och så glimmade hans lackskor i snabba rörelser bort öfver mattans orientaliska mönster igen. Herre gud, hvem skulle han vända sig till? Hvar skulle han göra ett försök. I morgon förföll växeln... i morgon...!

Och han blef fjärde man vid ett bridgebord, det var inte riktigt, att värden... han visste det, han måste vara på rörlig fot, men han ville pröfva sin lycka. Hade han tur nu, kunde det ju hända, att slumpen gynnade honom också uppe på klubben i natt... Å, hvad Dagmar kunde skratta. Han älskade hennes skratt — han fruktade, led af hennes gråt, och i morgon skulle hon gråta hysteriskt, öfvergifvet, om, om han inte kunde finna någon utväg.

Hur hade de kommit så långt ut på det slutande planet? Hans händer skälfdde, och de glatta, nybrutna korten flögo ut på bordet. Hastigt samlade han både dem och sina tankar. Fördomd otur! Artigt leende till grefven, som stått och sett på:

"Jag öfverlämnar mina kort, herr grefve, men behåller mitt olycksöde; i er hand skall nog spelen sitta bättre till."

Vid buffeten skälade han med härads höfdingen, och de talade om aktier. Kammarherrn blef ifrig och ordade om det stora intresset att spekulera.

Härads höfdingen svarade torrt:

"Jag kallar det att jobba och skulle aldrig riskera mina pengar på sådant."

"Mina pengar." Det lät som en hel kall hög guldmunt i en kassakista. Kammarherrn log mot sin gäst och skulle just fråga, om han möjligtvis träffades på sitt kontor i morgon. Han ville ha ett juridiskt råd. Men harangen blef aldrig napp. Härads höfdingen högg så af flötet med orden:

"Nej, aktier och lån riskerar jag ingenting på. Det har jag en gång svurit och ämnar hålla min ed."

Fru Dagmars hafsgröna voileklädning, ett underverk från en stor atelier, skymtade bakom det tunga plyschdraperiet, och kammarherrn fick en plötslig lust att dela sin ångest med henne. Hon var nu som för tjuguar sedan det käraste han ägde, det dyrbaraste och fagraste i lifvet. Aldrig hade han kunnat neka henne något, och hon visste inte annat än att lyx och nöjen hörde till dagligt bröd. Ingen hade lärt henne annat.

Nu först, när nöden med hårda knogar bul-tade på hos dem och begärde, att de skulle utlämna alla sina tillhörigheter, hade hon blek och förtviflad lyssnat till de brutala slagen och sagt:

"Edvard, du måste skaffa medel. Hör du,

Lagermans flytande putspomada BON AMI.

käraste, vi *kan* inte gå från hus och hem, inte upplösa vårt umgänge, afstå från våra vanor. Vi kan inte — tänk på Margit, som just nu skall föras ut i världen, tänk på Lave, vår vackra, ståtliga Lave; han kan inte afbryta sin karriär. Tag upp ett lån! — Jaså, det har du redan gjort! — tag upp ett till! Tala vid dina goda vänner, kära Edvard, du får inte blottställa oss. Jag har alltid trott på att en man kan hvad han vill.“

Kammarherrn, som fått sin titel och allt annat af en vänlig slump, och som för resten var ett litet ofärgadt flarn på tidens våg, hade aldrig tänkt sig möjligheten af en brottning med ödet. Kanske skulle han — om hon ej genast villigt sagt ja — kämpat för att vinna Dagmar. Hon hade varit hans gossdrömmars ideal, hon blef hans mannaålders enda passion.

“Dagmar!”

“Vännen min!” Hon vände sig emot honom; lifligheten gnistrade i hennes stora, blå ögon och flammade i det yppiga guldröda håret. Hennes små fingrar med de blixtrande ringarna spelade som på ett osynligt instrument och i själfva rösten var klang som af en cymbal, klar och snabb i tonen.

“Det går inte, Dagmar, nu har jag försökt allt,” sade han hviskande, och han tog så hårdt om hennes smala handleder, som om de för-mått hålla honom uppe.

“Allt!” Hennes hvita panna rynkades. “Det menar du inte. Jag har inte sett dig tala vid generalskan en enda gång och vet du” — hon log sitt lifserfarna världsdamslöje — “fruntimmer äro alltid möjligare. Vi ha så svårt att säga nej. Ser du, hela vår middag vore ju totalt misslyckad, om *det* icke vanns. Hvad säger du för resten om Margit och ingenjör Widei, blir det inte ett ståtligt par?”

“Jo — håller hon af honom?” frågade han ifrigt, och såg framför sig en ravin, på hvars motsatta sida det föreföll vara banad väg.

“Det gör hon naturligtvis — en så präktig karl och så rik.” Dagmar nickade åt mannen och fortsatte inåt salongen, som ett fräsande skum flöt klädningssläpet efter hennes lätta, smidiga gestalt. Han hvilade ut en sekund i minnen, så suckade han tungt vid det en garde! plikten befalle och gick till att sätta sig hos generalskan. Han introducerade sig i hennes ynnest med komplimanger öfver hennes foxterrier och berättade historier om märkvärdiga hundar, hvilka dock icke på långt när kunde jämföras med Bijou. Och stolens svala pastell-blå siden glödde under honom, brände vid armstöden; han kom icke en tum närmare sin afsikt. Generalskan fann ideligen nya synpunkter af Bijous förträfflighet.

Kammarherrn reste sig slutligen, här ödde han bort tiden; in till spelborden igen, förbi pratande, skrattande skaror. Han tyckte, att han rusade i kapp med ett flåsande lokomotiv; var det inte åt honom de skrattade? Det kunde väl knappt vara åt något annat.

“Skål, mina herrar, roligt att se er!”

Han fick sätta ned glaset, det darrade i hans slappa hand. Han tömde det icke i botten; det hade han eljes gjort flitigt under aftnar, som varit föregångare till denna, men i kväll ... Nej, punschen äcklade honom.

Omedvetet såg han på ordnarna, hvilka likt dyrbara, artificiella blommor lyste upp frackarna, och värderade denna sällsynta art stellaria. Hans egen orden representerades af ett band, och detta hade så småningom blifvit honom kärt som hågkomsten af en vän, hvilken han aldrig skulle återse.

Baronen sade:

“Ja, grosshandlare Pettersson, tala herrarne om W. P. Pettersson, han väger allt sina modiga niohundredusen.”

Edvard lyssnade. Hvar fanns denne Petters-

son — inom rätkhåll? Han vågade icke fråga, icke nu, men han lofvade sig att icke släppa halmstrået, och i en timme därefter tuggade han på frasen, som skulle slängas ut helt en passant:

“Baron, som tycks känna till den där herr Pettersson, skulle kanske kunna etc.”

Ändtligen blef det sagdt emellan salongsdörren och kabinetten.

“Å!” Baronerna hade bara händelsevis hört om hans förmögenhetsvillkor. W. P. Pettersson blef med ens en främmande karl.

Margit bads till pianot. Hon spelade väl, hade tagit lektioner, sedan hon var en liten flicka. Godt, att hon var färdig med det! Han ställde sig med hufvudet mot dörrposten, döds-trött. Lilla Dagmar, *nu* är jag slut! Orden gingo ej öfver hans läppar; hans stackars mar-terade hjärna födde och dödade dem.

Hvarför skulle Margit just spela Ödessymfonien? Inte passade den hennes skära, lyckliga ungdom! Margit, barn, du vet ingenting om ödets hårda slag! Hur kan du så återge deras omutlighet och hvarför är min lilla älskade flicka blek? Ger du dig? — Räddar du oss?

Han såg på dottern med uppspärrade ögon och stod plötsligt sällsamt stilla, medan tonerna mäktiga, klagande, burna af livvets djupaste melodier vällde ut i rummet. De flesta kände sig oberörda. Samhället hade gifvit dem sin plats, och skulle icke taga den ifrån dem. Kronljusen lyste stillsamt förnämt på familjesmycken, siden och sammet. Doften af fina parfymers steg som lätt öfver mot det snidade taket, orden gled fram i dämpad dur, vekare och mildare under inflytande af musikens storhet.

Dagmar hade lutat sig tillbaka i en bekväm fåtölj, men på hennes ögon kunde man se, att hon icke hvilade. Den oroliga blicken jagade mellan dottern och ingenjör Widei, som vände notbladen, så flög den ut i rymden och återvände tårfylld.

Lilla, lilla Margit!

Friherrinnan hviskade till henne, strax var hon världsdamen, idel öra, och ett vackert leende gjorde hennes ännu unga ansikte för-tjusande.

Friherrinnan hade sagt, att Lage skulle bli en prydnad för svenska flottan.

“Vill ni inte sjunga, löjtnant Knuth?” vände Margit sig till löjtnanten, som satt och bläddrade i ett album, “någon af era roliga visor,” tillade hon hastigt.

Kammarherrn kom fram.

“Ja visst, något riktigt muntert skall ni bjuda på,” inföll han uppmuntrande.

Och löjtnanten sjöng till en liten blond frökens ackompanjemang. Margit skulle vara värdinna. Dagmar sade henne det med en smekning och tog henne med sig bort från pianot.

Kammarherrn såg det. Margit, hans älskingsbarn, skulle hon tagas till fånga nu — redan. Han gick förbi henne och kysste henne på pannan. De förstodo hvarandra, de två.

Han vred händerna, glömsk af omgifningen, det skedde i en ångest, som hotade att tillintetgöra honom. Han tyckte, att golfvet gungade under hans fötter och han var färdig att ropa högt: hjälp! hjälp!

“Herr kammarherre,” sade en lugn, något fetlagd röst.

Han vände sig tvärt.

“Ingenjör Widei! Ni ämnar väl inte bryta upp redan?”

“Nej, jag är tacksam att få stanna en stund till. Jag ville endast fråga, om kammarherrn ville tillåta mig göra ett besök här i morgon förmiddag. Jag ville be er om ett råd.”

“I morgon ... hur dags?”

“Hvilken tid det passar er.”

“Låt oss säga elfva då — precis elfva. Och ni kan lita på, att jag vill er allt väl, min unge vän.”

Kammarherrn talade fort. Här var räddningen, räddningen för några månader. Widei kunde inte neka att skriva på en växel. För första gången i kväll andades värden ut. Han hade liksom icke vågat det förr. Å, hvad det lättade.

Gästerna troppade af, leende, tackande, uppgörande nya nöjen för morgondagen. Säsongen stod i sitt flor. Dagmar sade: “Vi ha hela veckan upptagen.”

Och hon nickade au revoir eller böjde mjukt sin fria, smidiga hals.

I salongen tog familjen godnatt af hvarandra. Lage gick först. Han skulle tidigt upp.

Margit stod tvekande, som hon velat säga något, men modern kysste henne, afbröt hennes tankar med ett:

“Godnatt, min älskling, somna nu in i lyckliga drömmar!”

“Godnatt,” sade Margit, och hon gick från modern till fadern, som satt där askgrå af trötthet, hopsjunknen och förbi, slog armarna om hans hals och hviskade:

“Lofva mig att jag slipper ta honom, lofva det!”

Fadern nickade:

“Ja, ja.”

Han såg henne gå, spänstig, elegant, bekymmerslös. Han såg, hur Dagmar reste sig och började släcka det strålande ljusflödet. Det var, som han sett en skiftande, lysande såpbubbla brista, snart skulle det vara alldeles mörkt.

Dagmar vände sig emot honom.

“Käraste,” sade hon och hennes unga röst vibrerade af otålighet, “var inte så nedstämd, det blir säkert någon råd, det har det ju blifvit förr.”

Han tryckte henne hårdt intill sig och svarade henne som han svarat Margit nyss:

“Ja, ja!”

ELISABETH KUYLENTIERNEN-WENSTER.

Solhemmet.

I SOFIAHEMMETS park reser sig nu fullfärdigt Sofiasysterarnas nya hvilo- och ålderdomshem. Hemmet, som är afsedt att lämna en hittills saknad fristad dels för äldre systrar, som slutat sitt trägna dagsarbete, dels för syst-rar, som äro i behof af en tillfällig rekreation, har som bekant tillkommit på initiativ af drottningen, som frikostigt understödt företaget. Vid den högtidlighet, hvarmed hemmet nyligen invigdes, närvaro också konungen och drottningen, jämte prins Eugen, som varit byggnadskommitténs ordförande, hertiginnan af Dalarna och prinsparet Bernadotte. Festsalen fylldes dessutom af Sofiasystrar och en representativ samling inbjudna. Invigningstalet hölls af konungen, som förklarade, att hemmet enligt drottningens önskan skulle kallas *Solhemmet*.

Vi skulle för det vackra syftets skull med nöje velat lämna en mera ingående skildring dels af det nya hemmet, dels af dess invigning, men då den svenska kvinnovärldens ledande pressorgan lika litet nu som vid byggnadens grundläggning för ett par år tillbaka erhållit någon som helst anmodan att närvara, ha vi endast varit i tillfälle att lämna detta korta omnämnande.

LUZERN

Förnäm vistelseort under sommaren.
G: D HOTEL NATIONAL
Härligaste läge vid Vierwaldstättersjön. Rum från 4 kr. Ill. prospekt gratis

Några nya taflor af

TVÅ AF VÅRA yppersta penselmän, Carl Larsson och Anders Zorn, ha under den sist-förflutna sommaren haft en utställning i Mora af sina nyaste taflor. De förbiresande turist-skarorna ha gifvelvis ägnat konst-verken en liflig och beundrande uppmärksamhet, och hvad ortens

NÅGRA NYA TAFLOK af Zorn! — Den parollen har inom konstvärlden ungefär samma eggande klang som orden "en ny bok af Selma Lagerlöf" inom de litterära kretsarne — alla jämförelser å sido för öfrigt.

Åter är det hembygden och dess folk, som inspirerat Zorns pensel. Sällsamt! Den mest kosmopolitiska bland våra konstnärer, han, som känner sig hemma snart sagdt i hvilken världsdel som helst, "talar sju lefvande språk utom dalskan" och haft ett tusen och tre kvinnliga modeller mellan Konstantinopel och Chicago, målar sitt kära dalfolk,

som om han aldrig gjort annat i hela sitt lif.

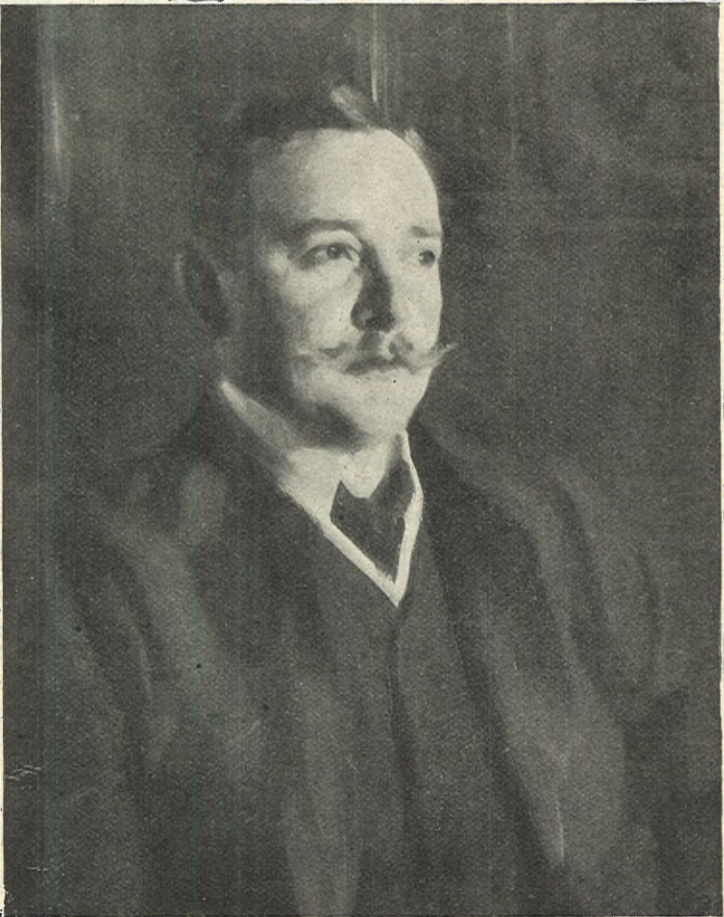
I norra Älfdalen ligger en af Zorns ateljeer, Gopsbergsstugan kallad, och där har han sin motiv-värld: dessa friska, frodiga kullor i lysande byggedräkter eller i sin nakenhets blosande fågning, nu odödliggjorda på dukar, hvilka spridas i de stora museerna eller i enskilda konstvänners gallerier öfver all världen.

Hans nyaste alstring visar honom alltjämt på höjden af hans konst. Den mjuka vinterbilden "Hämta vatten" och den af det typiska Zornska ljusspelet kännetecknade "Köksbestyr" äro ett par af dessa färgskildringar ur arbetslifvet i Dalabyarna, hvaraf Zorn målat otaliga, men hvilka fortfarande stå sig godt i konstnärligt afseende. Kullan Elin-Maja med det brokiga bröstklädet är en äkta byskönhet, trygg och stolt i medvetandet af sin fågning och sin frändskap med landets kärnfullaste folk.

"Mästersmed" utgör en af Zorns präktigaste dukar från senaste tid. Originalen är en gammal Mora-smed,

Hämta vatten

E. A. Karlsfeldt

Elin -

Mäste

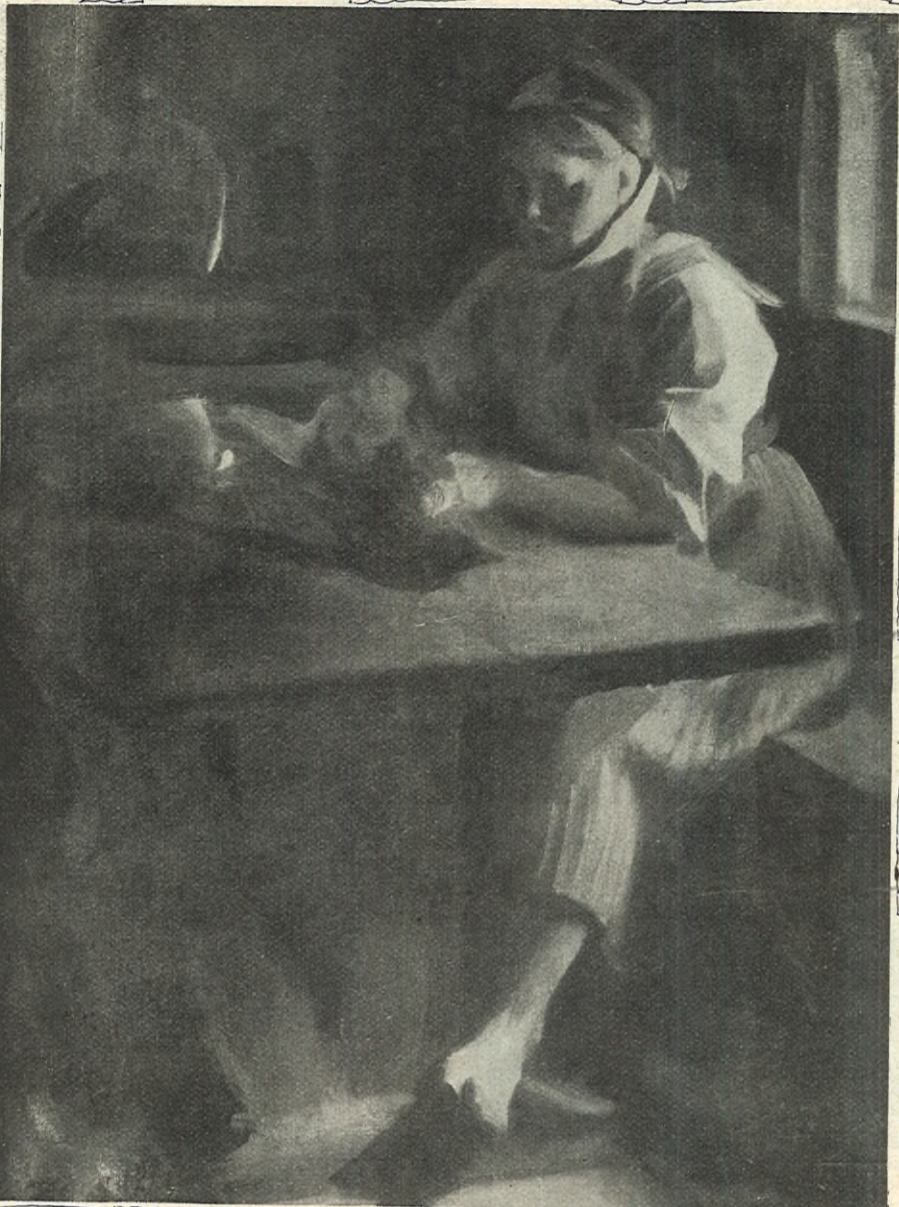
Zorn

egen befolkning betröffar, har den haft sin tillfredsställelse af att i de exponerade alstren möta en konstnärlig återspeglning af sitt eget lif. Till de Zorn-taflor vi i dag återgifva skola vi i ett kommande nummer föga ett antal reproduktioner af de Larssonska konstverken.

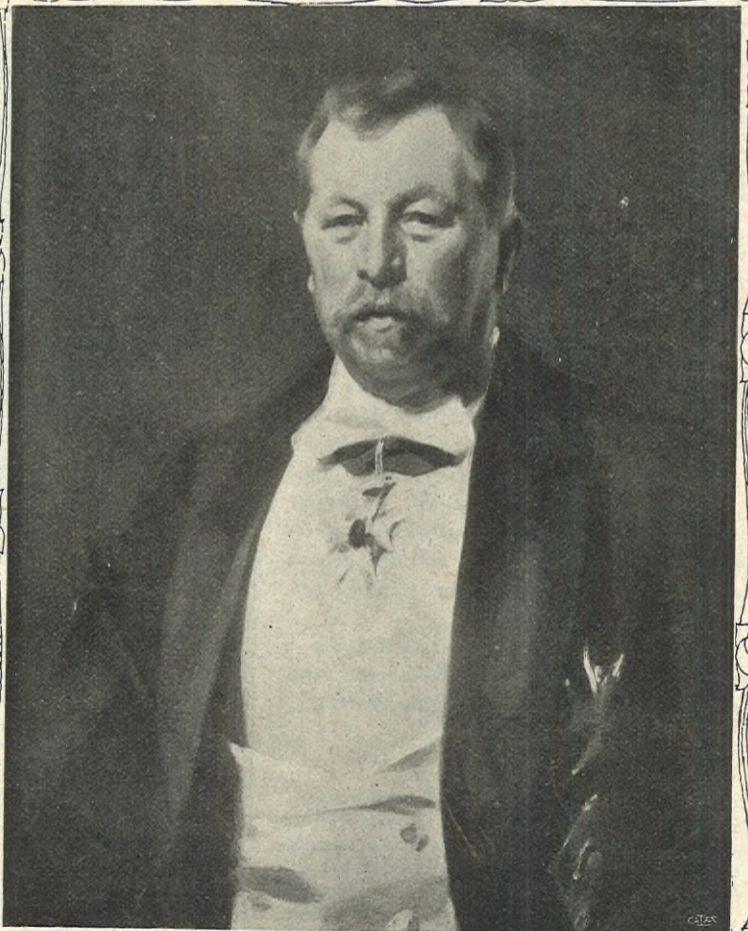
en af dessa helgjutna människotyper bland arbetets söner, som ännu finnas kvar i landet, trots socialistligornas utrotningskrig mot kroppsarbetets plikttrogna utöfvare. Hur förträffligt har icke konstnären gripit honom midt i hans värf. Det intelligenta, allvarliga, af åren ristade ansiktet blickar under skinnlufvan forskande emot åskådaren. Den vänstra handen, beundransvärdt väl modellerad, griper fast om järnstängens, medan den högra är redo att lyfta lillsläggen för att hamra ut metallen. Det synes att han kan sitt yrke, den karlen, och mycket annat därtill. Blicken bakom glasögonen röjer, att det finns tankar i detta hvithåriga hufvud, tankar, som gå åtskilligt utom smedjans område och som, uttalade, förtjäna att lyssnas till, som till visa ordspråk, grundade på djup lifserfarenhet. Den duken borde finna en hedersplats i Folkets hus som en hymn i färger till arbetets ära.

Till raden af konstnärens flott och djärft må'ade personporträtt ha nu kommit de båda bilderna af E. A. Karlfeldt, Fridolins höstfriske skald, och disponenten E. J. Ljungberg, den energiske ledaren af vårt lands största industriella verk, som under det gemensamma namnet Stora Kopparbergs bergslags aktiebolag bidragit till olika svenska industriens världstrykte.

De bägge dukarne utgöra hvar för sig intressanta prof på konstnärens virtuosa kraft, som ingalunda utesluter djup i skildringen. Det ligger ej för Zorns artistnatur att under mödan af en långsam analys ge lif åt ett ansikte, leta efter modellens andliga egenart. Han observerar skarpt och fort och ger snabbt form åt sin iakttagelse.

Köksbestyr

Disp. Ljungberg

smed.

GRUPPBILD AF DE SVENSKA DELTAGARNE

Totalvy af Bordeaux

Stora Teatern där kongressen afhölls.

Les Allées de Tourny.

Från presskongressen i Bordeaux.

FRÅN BORDEAUX, platsen för den 11:te internationella presskongressen, som öppnades den 21 september, äro vi i tillfälle att meddela några bilder. Kongressen, hvarvid den svenska publiciteten är representerad genom ett dussin delegerade, två åtföljda af sina fruar, har rönt ett storartadt mottagande. Franske utrikesministern har nedrest från Paris för att hälsa kongressen, och staden har gifvit en ståtlig reception för deltagarne. Det säger sig själf att på programmet för en kongress i världens obestridligen största vinctrum skola upptagas utflykter till de förnämsta vinslotten. Kongressisterna ha också hunnit besöka St Emilion, Château Margaux, Haut-Brion m. fl. kända platser. Till kongressens ära gafs dessutom söndagen den 29 sept. en stor tjurfäkting i Bordeaux.

La Porte de Salinières

Tjurfäkting för kongressen

Bör kvinnan ta initiativet?

En diskussion om
"Herta Marks idé".

I DENNA VECKAS NUMMER avslutas Campanulas öfvertygelsestarka stridsnovell Herta Marks idé, en berättelse, som, enligt hvad man kunnat vänta, hos våra läsare väckt ett intresse, som öfvergår det hvarmed man vanligen följer en väl skriven novell, och som vänder sig mot själfva dess tendens. Med anledning af detta intresse, hvarpå flere bevis kommit oss tillhanda, ha vi velat lämna läsekretsen tillfälle att dryfta frågan, huruvida kvinnan vid knytande af äktenskapsförbindelse bör ha samma rätt som hithills varit mannen ensam förbehållen, den att fritt bekänna sin kärlek och begära samma känsla tillbaka.

I det vi uppmana läsarne att yttra sig i denna nyväckta kvinnofråga göra vi början med ett inlägg i frågan, som vi nyligen mottagit.

*

I IDUN upptages f. n. under formen af en intressant och väl skriven berättelse, "Herta Marks idé" af Campanula, en kvinnofråga, som för oss kvinnor borde vara af minst lika stort, om icke större, intresse än "rösträttsfrågan". I sammanhang därmed kan under-tecknad, en af "de ogifta", hvilka berättelsen är tillägnad, icke underlåta att framdraga några spörsmål och tankar, födda under många, långa års bitter ensamhet, och hoppas jag Iduns Redaktion icke måtte vägra plats åt dessa kortfattade rader — till den båtad det till äfventyrs hafva kan.

FRÖKEN ELIN SWENSSON.

Kvinnlig stenograf till legationen i Japan.

BLAND DE ARBETSFÄLT, som under senaste tiden visat sig bäst och mest lönande för den kvinnliga arbetskraften, är stenografens kanske det förnämsta, och på hundratals kontor användas numera stenografer. Verkligt skickliga stenografer äro dock, tyvärr, sällsynta, trots den omfattande undervisning i stenografi, som meddelas i handelsskolorna. Då därför en intelligent och tekniskt duglig stenograf framträder, gör den sig så mycket mer oumbärlig för sin principal. Så har skett med fröken Elin Swensson, som, efter att under åtskilliga år ha varit anställd som stenograf på rederiaktiebolaget »Union», då dess chef utnämndes till envoyé i Japan anmodades att medfölja dit som stenograf.

Fröken Swensson var föres sin afresa föremål för en hjärtlig hyllning af Stockholms Arends-förening, af hvars styrelse hon sedan flera år varit en intresserad ledamot.

Det talas ofta om att kvinnan bör vara sann. Men svaren mig, I skapelsens herrar, på heder och samvete: får kvinnan männe vara sann äfven i sin kärlek? Är det ej i stället så — åtminstone i praktiken — att den ogifta kvinnans kärlekskänsla, innan hon af mannen blir tillfrågad därom, anses såsom någonting opassande och otillbörligt, ja rent af förnedrande för henne själf, något som måste döljas och sättas under skäppa, i värsta fall förkvävas? Äfven om mannen skulle visa henne en påfallande uppmärksamhet för att vinna henne, får hon knappast visa något af sin känsla, åtminstone icke utan risk att blifva retad, hänad eller tadtad af sina medmänniskor: mannen kan ju kanske ingenting allvarligt "mena". Här stå vi inför den kärlekens afart, som heter *firt*, *kurtis*, och som är den grymmaste, farligaste af alla känslor, om den ens förtjänar kallas med detta namn. Och ve den stackars kvinna, som då vågat visa sina verkliga känslor, som vågat blotta sitt känslolofs finaste hjärterötter! Utom sorg och smälek öfver en försmädd kärlek får hon lida skam och vanära liksom hade hon begått — en oanständighet, under det att mannen oberörd och fri går att börja om samma ohyggliga lek med ett nytt offer. Säger mig, I skapelsens herrar, har jag ej rätt? Så länge kvinnans kärlekskänsla anses såsom något otillbörligt, något att göra narr af och förakta — så länge kan och får kvinnan helt visst ej vara sann, hvarken mot sig själf eller mot andra. Det finnes otaliga män, hvilka, så länge kvinnan visar sig kall och oberörd af deras kärlek, eggas af hennes köld till än starkare känslor, men hvilka, så snart hon ej är mäktig att dölja sin kärlek, plötsligt "svalna af" och "isas", liksom hade hon begått något opassande, något som ej finge finnas! Och dock är kvinnan den "svagare" af de två! Om mannen icke förmår dölja sin lidelse, hvarför skall man då fordra af kvinnan, att hon skall kunna det? Är detta rättvist? Och om hon icke kan det — hvarför skall hon då föraktas, hånas, göras narr af? Nej, I män, som så vackert ropa på att kvinnan bör vara sann — hvad menen I då därmed? Och hvad blir då följden för kvinnan, om hon ej får vara sann? Jo — hon blir osann, falsk och hycklande mot sig själf och mot andra — "blyg" som I måhända så vackert skulle kalla det! I värsta fall (och oftast) blir hon en hjärtlös kokett, en gycklerska, som under sin skimrande narrkäpa ängsligt gömmer ett svidande, brännande hjärta undan världens blickar. Men i förra

Claës Hultberg
Konsthandel och Inramningsaffär.

Alla sorters Taflor och Reproduktioner,
af Fotografiramar. Speglar och Konstmöbler af eget förstklassigt fabrikat.

Sкульптур, Керамик, Порслин. Största lager
18 Birger Jarlsgatan 18

fallet — denna hennes "blyghet" gör också, att hon stundom går miste om sitt lifs lycka. Jag vet exempel på en ung flicka, som älskade en man med den renaste, varmaste hängifvenhet och som hade lyckan att se sin kärlek besvarad — men hon hade det stora "felet" att vara sann, både mot sig själf och mot honom, d. v. s. visa sina känslor. Och följden? Hon blef retad, hånad — icke af honom — men af sina närmaste och vänner, af alla, som hade reda på förhållandet: det var ju icke säkert, att han "menade" något allvarligt, han hade ju haft ett annat "tycke" förut etc. Detta åter hade till följd att flickan blef falsk och började "spela komedi," både med sig själf och med den man hon höll så innerligt af. Det blef naturligtvis missförstånd mellan de två, ett missförstånd, som aldrig blef fullt klarat, ty i sitt lifs viktigaste ögonblick — då han rest till hennes hem för att fria och de af en händelse möttes ute på gatan — vågade hon af blyghet icke visa sin känsla, utan vände honom ryggen, då han närmade sig.

Denna flicka lärde sig sedan lifvet igenom "spela komedi" — och hennes eget lif blef ett sorgligt exempel på en urspårad, ödelagd och förfelad tillvaro — allt för att hon icke vågade visa sin rätta känsla i det rätta ögonblicket.

Och mannen? Han trodde, att hon lekt med hans känslor, han förbannade henne — men tröstade sig snart, äfven då missförståndet blef honom förklaradt, och affärdade henne såsom man kastar bort en förbrukad leksak och valde en annan.

Tyvärr finnas många exempel på "dold kärlek," som fört till och med i grafven.

Men kanske är det bättre så än ett — förfeladt lif.
En ropandes röst.

Herta Marks idé.

Vördsamt tillägnad de ogifta, af **Campanula.**

(Forts. fr. n:r 39.)

"VILL DU VÄNTA på mig, tills jag kan bjuda dig ett hem i öfverensstämmelse med dina vanor och i öfverensstämmelse med min önskan? Kan du vänta på mig några år, kanske många år? Att jag kommer att kämpa för att tiden må bli så kort som möjligt, det vet du."

"Jag kan det," svarade hon med blicken landlös i fjärran. "Jag kan det, tusende kvinnor ha gjort det före mig. Det är den längsta och den tyngsta vägen fram till målet och leder väl knappast upp till lyckans topp. Det är en gammal anlitad allfarväg, och den förlorar sig visst en god bit nedanför målet. Trötta skulle vi komma fram, beröfvade något af hvad vi känner nu, just det kanhända, som ger lyftning åt allt, åt hela vårt lif."

"Du kan det, är det inte så, Herta? Men du vill det inte," sade han doft.

"Jag vill det väl knappast, och hvad mera är, jag bör det nog inte," svarade hon, "och det fastän jag har samma bekänneelse som du att göra: Du har blifvit mig nödvändig. Nej, Artur, jag bör det inte. Då förvandlade jag mig själf till en börda för dig, och den stora meningen med min uppgift vore förvanskad. Jag blefve dig ett hinder i ditt arbete, i din lifsuppgift. Du skulle inte ta ut de steg du borde ta, därför att jag stode bakom och väntade på dig."

"Du tänker alltså att öfverge mig, att lämna mig. Se in i mina ögon, Herta, och svara mig! Hvad är din mening?"

"Nej, Artur, jag tänker inte öfverge dig. Hur kunde det vara min mening, då du är mig så kär? Men jag har en annan syn på förhållandet än du har. Din hjälp, det är den stora meningen för mig, min uppgift. Tror du, att det ligger någon lycka i det förhållandet att vara till lyx, att ställas in i ett elegant, färdigblifvet hem som ett konstföremål bara till njutning? Dela mödan, dela bördan, det måste vara lifvet, det måste vara lyckan. Det skulle binda samman med band, som aldrig kunde slitas ut, ryckas i sär. Hvarför skulle vi börja vårt samlif i ett färdigt bo, så att vi inte hade något att bygga upp? Låt oss börja med ett par små strån, som fåglarna gör, och sedan bygga och bygga tills boet blir färdigt! Förstår du inte den himmelshöga lyckan i det? Inte allting färdigt i början, komplett genast, det är ett lyte i vår tids uppfattning. Nej, Artur, tag mig till dig, när du slutat dina studier, när du börjar ditt arbete! Tag mig till dig, till din hjälp och låt mig dela mödan med dig! Tag mig till dig på ett par små strån! Låt oss bygga tillsammans på vårt bo, ditt och mitt! Af tio strån, som vi samlat, bygger vi med ett, uppehåller oss med fyra och betalar af vår skuld med fem. Och då skulden vore betald — tänk dig den stunden! — då börja vi lägga af till din klinik, strå bredvid strå."

"Och du kunde skänka mig ditt lif till försakelse?" frågade han.

"Till lycka," blef hennes svar. "Men det gäller en uppoffring för dig. Du måste offra den där lyxtanken att bjuda din hustru ett fullkomligt hem redan i början och en tillvaro som ett konstföremål endast till lust. Ser du, då en kvinna kommer och skänker sin kärlek

I ÖKAD MÄNGD inströmma nu fotografier till vår skönhets täfling, men för att ytterligare stärka intresset för densamma vädja vi åter till alla vackra Sveas döttrar, som ännu till äfventyrs gå tvekande, att under adress: Iduns Redaktion, Skönhets täflingen, Stockholm, ju förr dess hellre insända sina fotografier.

Prisnämnden

består af flere af våra mest framskjutna och uppskattade konstnärer, nämligen professorerna **John Börjeson** och **Oscar Björck**, artisten **Anders Zorn** och författaren **Daniel Fallström** samt som femte ledamot denna tidnings hufvudredaktör **Johan Nordling.**

För att underlätta deltagandet i täflingen ha vi träffat öfverenskommelse med vår fotograf, hof-fotografen **hr A. Blomberg**, om

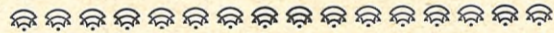
gratisfotografering

för i hufvudstaden och dess närmaste omnejd boende täflingsaspiranter.

Herr Blombergs eleganta och tidsenligt inredda ateljé är belägen Sturegatan 28, 4 tr., och tiden för fotograferingen i fråga har fastställts till söndagar kl. 11—1, hvardagar kl. 12—3.

Vi uppmana nu alla, som det vederbör, att skyndsamt skrida från tanke till handling och därmed gagna täflingen — och sig själfva!

Red. af Idun.

åt en man och ber om att få vara hos honom som hans hustru, då har hon förstätt sin uppgift att vara till en hjälp, då föraktar hon platsen som ett lyxföremål. "Då tager man henne i sin famn, och hon finner sig tillrätta på några strån, menar du."

"Ja, och så börjar man bygga."

"Vi förlovvar oss, så snart vi kommer hem," sade fröken Herta till systemen, "och då Artur kommer åter från sin studieresa i vår, då gifter vi oss."

"Jaså, ni ha fått fram så stora möjligheter nu och fått sådan fart i er," svarade fru Ester. "Den där skulden måtte väl Artur kunna betala sedan."

"Vi skall betala skulden med vårt arbete," sade fröken Herta. "Jag förstår, att Artur är inte ensam om sitt bekymmer. Det är ett tidsförhållande, ett tidslidande. Man vågar inte ens ta sig en hustru för sina skulders skull — en hustru, som skulle vara ens hjälp. Så tilltrasslad har vår lefnad blifvit. Man får vanor, som man måste räkna med, och man vill ha allt färdigt, komplett då man börjar."

"Jag vet inte, hvad du menar," sade fru Ester.

"Men jag vet det," sade fröken Herta och hoppade upp i sin säng, ty det var natt. "Jag ser en ny tid, då kvinnan står upp från sin tunga väntan och själf skapar sin lycka, då de unga vågar börja med litet och själfva bygga sina bon, som växer ut till solida hem."

"Du skall få se, att pappa hjälper er," sade fru Ester.

"Nej, vi måste hjälpa oss själfva, ty då blir det styrka i vår lycka. Du kan inte tro, hvad jag längtar efter att få bo trångt med Artur, så trångt, att vi snuddar vid hvarandra i allt, och att få arbeta. Ungt folk får man inte ha pretentioner på, ungdom bör inte representera. Vi skall lefva ungt folks lif i ett litet

NITTIOSEX (96 %) af befolkningen såväl barn som vuxna lida af tandröta. Orsaken till detta sorgliga förhållande är i de flesta fall:

FÖRSUMMAD skötsel af tänderna från tidigaste barndomen!

Använd därför redan från barndomen

bo, som med vår egen kraft så småningom skall växa ut till ett sådant där fullständigt hem, som du för-sattes uti från början."

"Nu är du så kär, att du kan inte ens bo i stora rum med Artur," sade fru Ester skrottande. "Men då du varit gift en tid och kanske fått ett barn, då ser du tydligare, hvad som behöfs, än nu."

Fröken Herta satte sig upp i bädden och höjde handen till tystnad.

"Då kommer vi ännu närmare hvarandra," svarade hon blott.

Efter tre veckors vistelse på fjället kom härads-höfding Holger till sätern för att hämta de sina.

"Är du inte glad öfver Esters förvandling? Ser du så käck hon blifvit?" sade fröken Herta.

"Jo, jag ser det nog, och jag tackar dig för hvad du har gjort, Herta."

Härads-höfding Holger stod på toppen af fjället och såg ut öfver fjällvidderna.

"Detta allt är en bild af mitt lif," sade han dystert. "Storslaget kan det väl se ut, dystert och tungt och öje är det i sig själf."

"Du är inte glad. Jag trodde, att du skulle bli glad öfver förvandlingen med Ester."

"Hon kommer att falla samman igen än djupare i sitt samlif med mig. Upp och ned kommer det måhända att gå som höjderna och sänkorna rundt om. Hvar är väl slättens hvilva, hafvets väldiga ro?"

De stodo ensamma på fjälltoppen och väntade på doktor Hall. Härads-höfding Holger grep hastigt fröken Hertas händer och lade dem öfver sina ögon.

"Kan du midt i din kärlekslycka skåda en enda ljus strimma för mig?" frågade han.

"Jag ser en hel våg af ljus," svarade hon. "Barnet."

"Ja." Han släppte hennes händer och såg upp. "Och så ligger där en liten ljus strimma öfver mörkret — känslan af att lifvet är kort."

XXIV.

Fröken Marks förlofning satte tungorna i gång i den lilla staden. Man ville nödvändigt ha klart för sig, om hon själf hade friat.

Landssekreter Marks hade samlat stadens ungdom till en fest i anledning af dotterns förlofning.

Under festens lopp knackade doktor Hall i sitt glas och bad om de ungas uppmärksamhet för ett ögonblick. Han hade ställt sig bredvid sin fästmo och lagt armen om hennes skuldror, och han blef stående så, medan han talade.

Han sade, att han brutit af deras lek och tystat deras glam för en stund för att tälja en sannsaga om en kvinnobragd, som var värd allt pris, därför att den skapat lycka — ingen visste det bättre än han själf. En ung kvinna hade stigit fram på hans väg och lagt sin kärlek för hans fot och bedt om att få stanna hos honom, dela lifvet med honom, mödan, arbetet, lyckan, glädjen. En fagrare syn hade lifvet inte visat honom, en större stund hade lifvet inte haft. Hon blef hans, den kvinnan, såsom aldrig någon kvinna kunnat bli hans, därför att hon gaf sig själf. Det var en bragd lika storslagen i sitt mod som förnäm i sin handling och vördnadsbjudande i sin ärlighet. Och den var efterföljansvärd. Och så uppmanade han hela den ungdomliga skaran att i botten tömma en skål för hans fästmo — fröken Marks skål.

Med armen om fröken Hertas skuldror tömde doktor Hall sitt glas i botten och krossade det sedan mot kakekugnen i allas åsyn.

Och ungdomen jublade. Framtiden var deras.

"Vi ha vigt in en ny tid i dag," sade fröken Herta till väninnorna, som flockade sig omkring henne. "Den långa, dädlösa väntetiden må vara slut"

Och i staden tystnade tungorna. En och annan lät väl ironien spela eller hufvudet runka öfver hvad som skett, medan erkännandet bodde inlåst i tanken.

Men fröken Herta gick stolt vid sin fästmans sida på promenaden.

SLUT.

Köp Vänersborgs Balskor!
Bästa svenska fabrikat!
Lätt! Elegant! Hållbart!
 Hvarje sula stämplad med vidstående fabriksmärke. Tillverkas som specialitet efter Wienermetod af **Aktiebolaget A. F. Carlsson Skofabrik, Vänersborg**. Försäljes i minnt hos de flesta skohandlande i riket.

INREGISTRERADT
 FABRIKS-MÄRKE
 H. CARLSSONSKO FABRIK WÄNERSBORG

Små svampkåserier för Idun

af T. F.

Stensopp.

STENSOPP, eller, som den äfven kallas Pied de Boeuf, står främst bland rörsoppornas talrika släkte, och fastän det i denna släkt finnes många dåliga individer, får ingen skugga falla på Stensoppen, som är en alltigenom god och dryg svamp. Han kan äfven skryta med att en gång i tiden varit omtyckt af ingen mindre än Carl XIV Johan, som med framgång lät odla honom vid Rosersbergs slott och bland sina favoriträtter räknade ragout på Stensopp. Sedan den tiden kallas Stensoppen äfven Carl Johans-sopp. Som släktnamnet utvisar har medlemmar af denna släkt *rör* i stället för skifvor under hatten. Stensoppens hatt är oftast brun, men ibland är den ljus som sämskskinn. Ibland där solen kommer riktigt åt, stöter färgen i grått, men inne i skogens fuktighet och skugga kan den vara rödbrun som kastanjer. »Foten är äggrund eller klubblik» står det i Lindblads svampbok, men då Stensoppen kommer upp i ljuven, och det gör den ofta, är foten lång och jämförelsevis smal. Men i toppen tätt under hatten och nedåt den ljusa eller brunaktiga foten finnes *alltid* ett fint ådernät. Köttet är hvitt utom närmast hattens yta, där det hvita köttet *alltid* har en dragning åt *rött* eller *brunt*. Rören äro först hvita sedan gula eller gulgröna och *blåna aldrig*.

Med dessa kännetecken i minnet kan man inte gärna förväxla Stensoppen ehuru hans släkting den giftiga Gallsoppen anses vara honom ganska lika. Hans ådernät på foten är dock betydligt mera *grofmaskigt* och hans hvita kött har ingen dragning åt brunt eller rött närmast hattens yta. Däremot blifva de hvita rören snart rödlätta eller rosenröda, ibland märkes den röda färgen bäst på rörens sidor, om man klyfver eller bryter svampen, och är man osäker, är bäst smaka på den råa svampen. Stensoppens smak är *mild*, hvadan den af många ätes som rå. Gallsoppens smak är *bitter*. Gallsoppen trifs bäst i barrskog på sandig mark. Stensopp älskar däremot löf och blandskog. Själf söker och finner jag mina flesta Stensoppar under ekarnas skugga. Alla öfriga giftiga släktingar äro så olika, att de inte utan värdsloshet kunna förväxlas med Stensoppen och flera af de giftiga, däribland den s. k. Djäfulssoppen, har rött ådernät och röd eller brunröda rörmynningar. Göra vi oss bara besvär med att taga reda på naturens visa anordningar, skola vi snart komma underfund med, att vi inte behöfva taga miste.

Smörsopp.

Hatten blir i början beklädd med ett mörkt slem, sedan smutsgul och mörkströckad. Foten försedd med ring som vanligen är nedsölad af slemmet och af det rostfärgade fröstoffet. Så ser den ut och isynnerhet vid regnväder är den riktigt oaptitlig med sitt mörka slem, som färger fingrarna svarta. Men drager man af det bruna skinnnet, som mycket lätt går af, är soppen gulhvitt med ett fast och aptitligt kött. Somliga är förekomma de i oerhörd mängd och till långt in på hösten. Som äldre förlora de i smak och angripas alltid af mask.

Grynsopp.

Är ganska lik Smörsoppen, men är ljusare rostfärgad eller brungul. Foten, som saknar ring är till hälften gulaktig och upptill smågrynig. Dessa tre slags Rörsoppar förekomma i min hemtrakt så talrikt att jag sällan hinner med att tillgodogöra mig några andra sorter. Jag använder dem, färska, till omeletter och stufningar och för vinterbehöfvet inkokade i smör. Blandade med Champignoner tillägna de sig fullkomligt Champignonsmak och som många sätta Champig-

noner främst, kan väl detta anses som en fördel, men hvar och en för sig af dessa tre och isynnerhet Stensoppen försvarar sin plats bland våra bästa matsvampar.

I Nr 36 af Idun stod Fjällig Blåsvamp i stället för Fjällig Bläcksvamp.

Storhertig Friedrich af Baden,

vår kronprinsessas fader, afled sistlidne lördag i Mainau efter en kort tids häftig sjukdom. Som Idun vid ett par föregående tillfällen och senast i september 1906 meddelat storhertigens porträtt och biografi — då med anledning af det badensiska storhertigparets guldbryllöp — inskränka vi oss nu till detta omnämnande, i det vi hoppas att i ett kommande nummer kunna gifva några bilder från veckans sorgehögtidigheter i Badens hufvudstad.

Lokalförändring.

Tidningen Iduns
Redaktions- och Expeditionslokaler
 flyttas den 4 instundande oktober från sin nuvarande plats vid Drottninggatan till **Mästersamuelsgatan n:r 43, en tr.**

KGL. TEATERN. Hr David Stockman utförde häromkvällen för första gången Romeos parti i Gounods opera "Romeo och Julia" och gick vokalt bra i land med uppgiften, om än hans röst ej nådde någon dominerande verkan bredvid fru Hellströms voluminösa stämma. Men timbren är lyrisk och föredraget vårdadt. Någon dramatisk gestaltning tycks sångaren däremot ej lägga an på. Det är en synnerligen tam, för att inte säga

träktigt Romeo han bjuder på. Veronas sol tycks aldrig ha genomträngt hans väsen och kommit hans hjärta att gå varmt inför Julias oförbehållsamma lidelse.

SVENSKA TEATERN har nu fogat en ny och glänsande länk till sin nypraktiserade rörliga repertoar med den treaktskomedi af den irländske dramatikern Bernard Shaw: *Mannen och hans öfverman*, som i en alldeles förträfflig försvenskning af Hugo Vallentin senaste fredag för första gången gick öfver dess tiljor. Den intressante och originelle författaren var redan genom sitt för ett par år sedan å samma scen gifna stycke "Hjälta" välbekant för vår publik, och den kvicke samhällssatirikern vann äfven denna gång slaget fullt ut. "Mannen och hans öfverman" är snarare ett kåseri än ett drama öfver det outslitliga temat: mannen och kvinnan — men hvilket kåseri dock, hvinande af träffsäkra pisksnärtar, fräsande af en ogenerad ingifvelses blixthvassa hugskott. Sens moralen — om man nu djärfves begagna ett slikt konventionellt begrepp i samband med konventionalismbegabbaren par préférence Bernard Shaw — i det hela skulle närmast vara den, att "kvinnans list öfvergår mannens förstånd", och att äfven den starkaste och själfständigaste bland män fåfängt söker forma sitt öde med egna händer, när "den eviga lifskraftens källa" och representant, den "svaga" kvinnan behagat utse honom till sin lekboll.

Det underhållande stycket fick ett i allo tacknämligt utförande af teaterns bästa krafter. Hr Tore Svennberg som Jack Tanner hade en briljant kväll, och hans vederpart fru Bosse kunde å Ann Whitefields vägnar verkligen känna triumfen fullbräddad, då hon genom sin kattlika smidighet och naivt hänsynslösa koketteri till sist listade öket öfver denna stolta nacke. Hr Hedqvist ådagalade som hennes försmädd tillbedjare, den tårslulle versmakaren Octavius Robinson, en komisk begåfning, som ej bör få ligga räntelös. Fröken Lindstedt som hans syster Violet kom kanske i sitt spel den engelska andan närmast af alla. Hrr Bäckström och Johansson, fruarna Fahlman och Molander kräfvade salut för goda sidofigurer.

J. N—g.

FOLKTEATERN. "Min ska' du bli!" folkskådespel i 4 akter af Ernst Fastbom. Kring ett mord i det förlutna och en kärlekshistoria i det närvarande gruppera sig i hr Fastboms nya folkpjäs en rad småluta och ganska verkningfulla scener, som hålla åskådaren i ett ständigt godt humör, helst man aldrig, hur det än trasslar in sig, reder ut sig och trasslar in sig igen, hyser någon fara för att icke allt skall gå väl till sist. — Min ska' du bli! och det blir hon.

Bäst och säkrast voro i detta gemytliga stycke biper-sonerna tecknade, och blefvo också bäst spelade. Den rike Olsson, fadern till den vackra flickan, som älskas af den fattige sjömannen, som älskas af den elaka Ingrid, blef både i författarens och hr Hansons hand en god typ. Hrr Berndtson och Blomstedt — särskildt den förre — voro i sina små roller öfverraskande goda, och fröken Dörum handterade sin roll som den duktiga skådespelerska hon är. Hr Fastbom själf hade tagit en något vagt tecknad roll, som väl gaf honom tillfälle att utveckla en storartad muskelenergi, men icke att vara så rolig som han kan vara. Att han emellertid var rolig nog, och stycket i all sin enkelhet slog an, därom vittnade publikens oskrymtade tillfredsställelse.

— BR.

Från konsertsalen.

SKOLA WÜLLNERKONSERTERNA varda mottot öfver Stockholms nu började musiksäsongs, då gå vi till mötes stunder af äkta tonnjutningar, af stor och själsgräpande konst.

Sedan någon tid har dr Ludwig Wüllners porträtt legat annonserande i Abr. Lundquists fönster, och en och annan i gatans människoflod har kanske ägnat det något poserade tänkarhufvudet med den yfviga härmanen ett flyktigt intresse.

Naturligtvis ha reklamens fåglar flugit före honom hit, men värdet af deras krax är vanligen lika med noll.

Det är alltså ingenting att göra affär af, har man tänkt, allra helst nu, då sådana för stockholmarnes andliga välfärd brännande frågor som "Den glada änkans" eventuella död och restaurangernas tolfstängning absorbera allt det bästa af vår känsla och intelligens.

Alltså — attendons! Och det gjordes med besked, ty den första konserten i Musikaliska akademien hade knappast lockat halft hus.

Men de, som infunnit sig, blefvo mer än angenämt öfverraskade, de blefvo värmda, hänfödda.

Det må också så godt först som sist sägas, att dr Wüllner är en konstnär af Guds nåde. Redan hans entré på konsertstraden förebådar något ovanligt. Den långa, seniga gestalten går en smula disgraciöst öfver golvet, stannar och gör en svag bugning för publiken, hvarefter han knyter händerna öfver bröstet, blundar och sänker hufvudet som till bön. Så ett tecken åt ackompanjatören, ett kast med hufvudet och han börjar sjunga...

Hans af lifsgrubbel och lifssmärta färdade ansikte får ett intensivt glödande lif. Hans kropp darrar, hans händer klamra sig om hvarandra, hans blick ser syner, medan tonerna strömma från hans läppar, toner färgade af känslans alla skiftningar och skälvande af hjärtats rytmik.

Är hans röst vacker, hans sångsätt fulländadt? Därpå är omöjligt att ge ett exakt svar, ty en sjungande själ låter sig ej klaffbindas af den vedertagna smaken eller sångteknikens lagar, lika litet som den äkta diktaren vid gjutningen af språkets massa bekyrrar sig om reglerna i grammatiken.

Wüllners sång är den fulltoniga formgifningen af ett stycke lefvande lif. Ord och toner förenas af hans temperamentsstarka föredrag, hvari gesten och mimiken ingå som väsentliga beståndsdelar, till en plastiskt formad bild af diktarens idé.

Schubertsångernas hänförande poesi, Schumanns, Brahms och Wolfs dikter — för alla fann han det träffande uttrycket, den egenartade stämningen. Och när har i en konsertsal ljudit dånet af anarkismens klubbslag mot samhällsgrunden förr än dr Wüllner i sitt föredrag af Richard Strauss' "Stenhuggarens sång" gaf konstens lif åt denna skrämmande dikt?

Man lämnade konserten med intrycket af att ha stått inför en ädel och förnäm konstnärspersonlighet, en boren tolkare af sånglitteraturens yppersta verk.

Akompanjatören, hr Coenraad V. Bos, visade sig vara en pianist af verklig rang, och hans beledsagning af sångerna var på en gång intim och grannlaga.

De båda följande konserterna, som gifvits för ut-sålda hus, ha ytterligare fastslagit dr Wüllners artistiska storhet och fyllt vår konsertpublik med entusiasm.

E-t.

KAMMARMUSIKTRION MÄRTHA OHLSON, AXEL RUNNQVIST OCH CARL LINDHE.
H. HAMNQVIST FOTO.

KAMMARMUSIKTRION Märtha Ohlson, Axel Runnqvist och Carl Lindhe ger äfven innevarande säsong en serie kammarmusikafstär, nämligen den 10 och 31 oktober samt 14 november.

Programmen upptaga tonverk af Beethoven, Brahms och Franck, och lokalen är Vetenskapsakademiens hörsal.

De tre artisterna äro välkända och uppskattade från föregående konsertsäsonger, hvaran deras sträfvan

I handeln förekommer ofta så kallad Glycerin-Tvål, som dock icke innehåller någon Glycerin.

№ 4711

Kristall-Glycerin-Tvål

kan förtroendefullt väljas.

Tvålen är alldeles klar och genomskinlig.

att vidga vår musikpubliks intresse för den intima tonkonst, som kammarmusiken representerar, bör vinna liflig tillslutning.

FRÖKEN ELSA STENHAMMARS svenska folkvises-afton. Idun meddelade i ett af sina vårnummer 1906 en uppsats om fröken Elsa Stenhammar och hennes svenska folkvisesafstär i Göteborg. Visorna ut-fördes i af fröken Elfrida Andrée verkställda körarrange-mang och de sjungande bestodo, förutom af fröken S. själ, af ett antal unga röstbegäfvade damer, iklädda nationaldräkter.

Såväl lokalpressen som publiken funno sig varmt tilltalade af dessa visafstär, vid hvilka ett flertal af våra mera karaktäristiska folklåtar komma till ut-förande.

Den lilla kören har nu beslutat en turné genom Sverige och besöker därunder äfven hufvudstaden, hvarest en visafstän gifves i Vetenskapsakademiens hörsal onsdagen den 9 dennes. Programmet upptager ett 16-tal nummer, hvaribland några med harpackom-panjemang.

Pomril

förmärsta och billigaste alkoholfria läskedryck

förordas.

Rikstol. 102 85.

Allm. 76 86.

KÖKSALMANACK.

Redigerad af

ELISABETH ÖSTMAN.

Inneh. af Elisabeth Östmans Husmo-derskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 6-12 OKTOBER 1907.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; hummersalad; mjölk; kaffe eller te med soda-cake. Middag: Buljong med pastejer; krustader med champinjonsstufning; persiljespäckad färstek med legymer och salader; fyllda äpplen med vaniljsås.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; stekt sill med grädda och lök samt potatis; ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kött-pudding med jordärtskockor (rester från söndag); äppelsoppa.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; kotletter af kalffärs med brynt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Jordärtskocksupur med rostad bröd; stufvad lake med potatis.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt; ansjovisgratin; ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Surtstek med potatis; lingon och lök; lingonpår med grädda.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; biff i läsa med brynt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Brynt vitkålsoppa med frikadeller; äppelpaj med mördeg och vispad grädda.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; matjessill med potatis; ägg; kaffe eller te. Middag: Kall surstek (rester från onsdag) med potatispudding och salader; krus-bärskräm med grädda och kakor.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; pannbiff med stekt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Laxpudding med risgryn och skiradt smör; choklad-soppa med skorpor.

RECEPT:

Hummersalad (f. 6 pers.). 2 små humrar, 5 lit. vatten, 75 gr. groft salt. Grönsaker: 2 morötter, 1 selleri, 1 palsternacka, 1 burk gröna bönor, 1 burk konserverade ärter.

Majonnäs: 3 msk. smör (60 gr.), 6 msk. mjöl (90 gr.), 1 tsk. engelsk senap, 6 dcl. vatten, 5 äggulor, saften af 1 citron, 2-3 tsk. fin vinaigre, 4 msk. god matolja, salt, socker, 2 dcl. tjock grädda.

Till garnering: Grönsalad, 1 hårdkockt ägg. Beredning: Hummern nedlägges i kokande, saltadt vatten och får koka 15 min., hvarefter den upptages och får kallna. Den klyfves längs efter, och klorna krossas. Köttet lossas varsamt och skäres i bitar.

Morötterna, selleriet och palsternackan ansas på vanligt sätt och skäras i järna tärningar som kokas mjuka i lätt saltadt vatten, hvarefter de upphållas i durkslag, så att vattnet får väl äfrinna. Ärtorna upphållas likaså i durkslag och böerna skäras på smedden i tre delar. Till majonnäsen sammanfråsas smör, mjöl och senap, det kalla vattnet tillsättes, litet i sänder, under flitig rörning och säsen får koka 20 min. Den passerar därefter genom härsikt och röres tills den blir kall, då äggulorna, en i sänder, iröras och säsen arbetas med slef omkr. 1 tim. under det att oljan, citronsaften och vinaigren tillsättes omväxlande och droppvis. Säsen afsmakas med salt och litet socker och sist tillsättes den till hårdt skum slagna grädden.

Grönsakerna nedblandas i säsen jämte hummern, hvarefter saladen omröres mycket försiktigt så att hummern ej går sönder. Saladen upplägges högt på rundt serveringsfat och garneras med grönsalad och det hårdkockta ägget. Den serveras som mellanrätt.

Anm. I stället för hummer, kan kall fågel, skuren i tärningar, användas.

Fyllda äpplen (f. 6 pers.). 9 stora, vackra äpplen, 1/2 dcl. smält smör (50 gr.), 1 kkp. stötta skorpor, 2 msk. strösocker.

Till mandelmassan: 75 gr. sötmandel, 75 gr. strösocker, 1 liten ägg-hvita.

Till formen: 1 msk. smör (20 gr.).

LINGON-SYLT förpackas som sockrad & hermetiskt slutna glasburkar i 1/2, 1/1 och 2 kilo, dessutom & trefliga

kärl från 10 till 100 kilo. Osockrad lingonsylt i kärl från 10 till ca 150 kilos rymd.

Kontrollant Prof. G. LAGERHEIM.

A.-B. LINGON, Göteborg.

"Fabrikanten till heder och konsumenten till fullaste belåtenhet utföll försökets", skriver en känd och framstående person om Lagermans Bryggalette.

»Det är den bästa dricka i världen» skriver en annan.

»Jag kan ej tillräckligt nog berömma detta fabrikat» skriver en tredje.

Beredning: Mandeln skällas, tor-kas i ugnen och drives genom mandelkvarn samt stötes tillsammans med sockret i stenmortel. Ägghvitan slås till hårdt skum och nedröres. Äpplena skal-las och kärnhusen borttagas med ett bleckrör. De fyllas med mandelmassan, doppas i det smälta smöret och rullas i de stötta skorparna, blandade med sockret. En pajform smörjes med 1/2 msk. af smöret, äpplena nedläg-gas däri, öfverströrs med skorpbland-ningen och beläggas med resten af smö-ret, fördelat i små flockar. Äpplena insätts i ugnen och få steka, tills de äro lösa och vackert gulbruna. De serveras med vispad grädda eller vaniljsås.

Köttpudding med jordärtskockor (f. 6 pers.). 6 hg benfritt oxkött, 1 hg. späckfläsk, 1-2 ägg, 2-3 kkp. gräddmjölk, 1/2 kkp. stötta skorpor, 1 msk. salt, 1/2 tsk. hvit-peppar, 1 1/2 lit. jordärtskockor, 3/4 lit. vatten, 2 tsk. salt, 2 msk. smör (40 gr.), 4 msk. mjöl, 5 dcl. spad, salt, socker, hvitpeppar.

Till formen: 1/2 msk. smör, 2 msk. stötta skorpor.

Beredning: Köttfärsen beredes på vanligt sätt. Jordärtskockorna sköljas och få ligga en stund i ättiksbländadt vatten, för att bli hvita. De påsättas i det kokande vattnet, tillsatt med salt och få koka, tills de äro mjuka, då de upphållas i durkslag och spadet tillvaratages. Smör och mjöl samman-fråsas, spadet tillsättes litet i sänder och afredningen får ett godt uppök, hvarefter jordärtskockorna läggas och stufningen afsmakas med kryddorna. Köttfärsen och s u n g e n nedlägges hvarvis i formen. Det första och sista hvarvet skall vara färs. Puddingen gräddas i vattenbad i ugn omkr. 1 1/2 tim. Den serveras med steksås eller skiradt smör.

Stufvad lake (f. 6 pers.). 2 kg lake, 2 msk. salt, 2 tsk. ättika, 4 msk. smör (80 gr.), 1 kkp. fint stötta skorpor, 1/2 lit. vatten, 3 tsk. citron-saft, 1 msk. franskt vin.

Beredning: Laken flås, skäres upp och urtages, sköljes väl och torkas. Fenorna klipplas bort och fisken ingides med saltet och ättikan samt skäres i bitar. Rom och lever till-varatages sköljas och kokas i saltadt vatten i särskildt kärl. En kastrull smörjes med 3 msk. af smöret, fisken vändes i de stötta skorparna och ned-läggas, öfverst lägges resten af smö-ret, fördelat i små flockar. Sist till-sättes vattnet och fisken får sakta koka omkr. 20 min. Den upplägges på karott och säsen afsmakas med citronsafte och vinet samt afredes med äggulan och hålles öfver fisken. Den garneras med den i skifvor skurna rom-en och levern.

Ansjovisgratin (f. 6 pers.). 1/2 lit. rå potatis, 18 ansjovisar, 2 msk. smör (40 gr.), 2 msk. stötta skorpor.

Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.), 1 msk. stötta skorpor.

Beredning: Potatisen sköljes, skal-las och lägges i vatten. Ansjovisarna renas och urbenas. En elffast ome-lettform smörjes med kallt smör och beströrs med stötta skorpor. Potatisen inklappas i en duk och skäres i tunna skifvor. På botten af formen lägges ett hvarv potatis, så ett hvarv ansjo-vis och så fortsättes tills det blir 3 hvarv potatis och 2 hvarv ansjo-vis. Det öfversta hvarvet skall vara potatis. Öfverst strörs de stötta skor-porna och smöret lägges där ofvån-p i flockar. Anrättningen stekes i god ugnsvärme omkr. 1/2 tim. och serveras som frukosträtt.

Äppelpaj med mördeg (f. 6 pers.). Mördeg: 200 gr. smör, 1 ägg, 100 gr. socker, 1/2 tsk. finrifvet citron-skal, 150 gr. hvetemjöl, 1 knifsvudd hjorthornssalt.

Till fyllning: 3 kkp. äppelmos. Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.), 2 msk. stötta skorpor.

Beredning: Smöret tvättas och rö-res, tills det blir hvitt och pösigt, ägget, sockret och citronskallet tillsättes och blandas väl med smöret. Mjöllet siktas med hjorthornssaltet och inarbetas väl i degen. En bleckform eller tackjärns-panna smörjes väl med kallt smör och beströrs med stötta skorpor. En tredjedel af degen utkallas till en rund kaka och därmed beklädes formens bot-en, hvarefter den insättes i ugnen att haligräddas. Den uttages och får kallna. Formens kanter beklädas däre-fter med den andra tredjedelen af degen, pajen fylls med äppelmos, resten af degen lägges som ett lock ofvån-p och kanterna tilltryckas. Den insättes i ugnen och gräddas väl samt uppstäljes, när den är väl afvalnad. Serveras med vaniljsås eller vispad grädda.

Joko! Hvad skall jag använda till min stortvätt? Chromol-såpan är bäst! Fabrikör :: MALMÖ.

Potatispudding (f. 6 pers.). 1 1/2 lit. potatis, vatten, salt, 3 msk. godt smör (60 gr.), 3 ägg, 2 dcl. grädda, 1/2 msk. salt, 1 msk. socker.

Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.), 2 msk. stötta skorpor. Beredning: Potatisen räskalas, kokas och drives genom purépress. Det kalla smöret nedröres i moset med en gaffel tillika med den uppvispade grädden och äggulorna. Kryddorna till-sätts och sist nedskäras de till hårdt skum slagna ägghvitorna. En bleck-form smörjes med smör och beströrs med stötta skorpor. Moset lägges däri beströrs med stötta skorpor och krusas nött. Puddingen gräddas i god ugnsvärme, tills den fått vacker gulbrun färg. Den serveras till köttretter i allmänhet.

Laxpudding med risgryn (f. 6 pers.). 3 hg. salt lax, 1 1/2 kkp. risgryn, 1 1/2 lit. mjölk, 3 msk. kallt smör (60 gr.), 3-4 ägg, 1/2 tsk. hvitpeppar, 1/2 msk. salt, 1/2 msk. socker.

Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.), 2 msk. stötta skorpor. Beredning: Laxen skäres i skifvor och får ligga i mjölk omkr. 6 timmar eller tills den är lagom salt, då den inklappas i en duk och skäres i små tärningar.

Risgrynen skällas i hett vatten, på-sätts i den kokande mjölken och få koka under rörning, tills de äro till hälften mjuka. De upphållas i en bäl och det kalla smöret tillsättes ge-nast; när grynen kallnat nedröras de uppvispade äggulorna, laxtärningarna samt kryddorna. Sist nedskäras de till hårdt skum slagna ägghvitorna. Massan lägges i en smord och brödbeströdd elffast form och öfverströrs med litet fint stötta skorpor. Puddingen gräddas i ugnen, i ordinär ugnsvärme om-kring 1 tim. Den serveras med ski-radt smör.

Flick-kappor & koftor

I STÖRSTA URVAL till billigaste priser.

M. BENDIX,

16 Regeringsg., 5 Stureg. & 90 Drottningg.

ANNONSER skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckas nummer.

LEDIGA PLATSER

BARNKÄR, arbetsam och ordningsfull bättre flicka, van att deltaga i husliga sysslor — särskildt i sömnad och barnkläder — samt villig att sköta två små barn i åldern 2½ och ½ år, erhåller förmånlig plats den 24 okt. i år hos bättre familj i småstad. Svar märkt »Liten familj», Iduns exp., Stockholm.

Husmodersbefattningen

vid länsjukhuset i Hudiksvall är ledig att tillträda den 1 december. Lön 400 kr. pr år, eget rum, tvätt och lyse. Tre månaders ömsesidig uppsägning. Ansökningar åtföljda af åldersbevis och betyg insändas till syssломannen.

FÖR erfaren och stadgad, medelålders landthushållerska, som med ordning och sparsamhet kan förestå ett tre till fyra personers ungarhushåll, finnes plats å herregård i Västergötland. Ansökan och betyg i afskrift (ej original) insändes till Nordiska Annonnsbyrå, Göteborg, märkt »Landthushåll».

Sköterskebefattningen vid Jockmoochs sjukstuga är ledig att tillträdas den 1 nov. d. å. Lön 800 kr. Sköterskan skall vara skyldig att mot en ersättning af 95 öre pr dag och person förestå utspisningen för de sjuka och mot 300 kr. för år hålla tjänarinnan med mat. Ansökningar med uppgift om föregående tjänstgöring samt läkarebetyg inlämnas till under-tecknad som meddelar närmare upplysningar. Jockmoock, sept. 1907. Th. Wolf, e. prov.-läkare.

ANSPRÄKSLÖS bildad flicka, fullt kunnig i matlagning samt villig att deltaga i öfriga inomhussysslor erhåller plats i liten fam. i Helsingborg nu genast eller 1 nov. Jungfru finnes. Lön 200 kr. Svar till »Helsingborg 200», Iduns exp. f. v. b.

HUSHÅLLERSKA önskas för ungarhushåll. Jungfru finnes. Kronofogde Wilhelm Cramér, Visby.

BARNFRÖKEN. EN snäll, pålitlig, barnkär flicka, kunnig i sömnad samt med ordningssinne, önskas för två barn i en ålder, resp. 2 och ¾ år, till instundande 24 april. Särskild vikt lägges vid att den sökande är fullkomligt frisk. Svar jämte betyg, löneanspråk och fotografi sändes under adr. »E. H.», Örebro p. r.

FORESTÄNDARINNEPLATSEN för Centralköket vid Lundsbergs skola i Värmland är ledig med tillfråde 1 nästk. november. Förstärkan tillkommer att på eget ansvar verkställa beräkning, inköp och beredning af ingredienserna till ett hushåll på 140 personer samt utföra tillsyn öfver arbetet i tvätt och strykningsstugan och i bageriet. Ingen befattning med matens servering. Vidare meddelar disponent O. Bergman, Lundsberg, Näs-sundet.

EN enkel bildad flicka något kunnig i matlagning och inom hus förefallande göromål önskas den 1:sta nov. i två personers hushåll. Jungfru finnes. Svar med lönepret. till R. Snöbohm, Klintehamn.

Bildad barnfröken erhåller plats 24 okt. hos grevinnan Spens, Jönköping. Rek. och porträtt torde af reflekterande omgående insändas.

EN medelålders hushållerska, kunnig i enklare matlagning och andra inom huset förefallande göromål erhåller god, varaktig plats hos änkeman den 24 okt. Hushållet består af 2, högst 3 personer. Betyg jämte fotografi och löneanspråk insändas fortast möjligt till organisten Joh. P. Berg, Tierp.

PLATS på landet finnes 24 okt. för en bättre flicka, helst ej under 25 år, att sköta 2 barn, 3 år och 1 år. Lön 20 kr. i månaden, eget rum. Svar med fotografi till »Barnkär», under adr. S. Gumælii Annonnsbyrå, Stockholm, f. v. b.

ENKEL, bildad flicka med godt sätt och helst något musikalisk, kan erhålla plats som husmoders hjälp i mindre familj. Bör vara kunnig i vanlig matlagning, bakning och sömnad samt villig deltaga i öfriga i ett ordentligt hem förekommande lättare göromål. Svar med fotografi och löneanspråk till »God hjälp», Svenska Telegrambyråns Annonnsafd., Göteborg.

Bättre flicka, ordentlig, erhåller förmånlig plats hos tandläkare i Stockholm. Svar till »Ordentliga», under adr. S. Gumælii Annonnsbyrå, Drottninggatan 2, Sthlm.

BILDAD, anspråkslös flicka, tämligen försiktigkommen i pianospelning, får mot fritt vire plats i nov. på landet för att deltaga i hushållet. Anses som medlem af familjen. Tillfälle att lära tala tyska. Svar (gerna med fotografi) till »H.», Broddarp.

EN pålitlig, ordentlig flicka, skicklig i sömnad, erhåller plats såsom kammarjungfru till 24 okt. med tillsyn där-jämte af en 7-årig gosse. Svar med rekommendationer och helst fotografi till Grevinnan von Rosen, Jakobsgatan 32, Stockholm.

ENKEL, frisk o. glad 15 års flicka, som vill vara sällskap åt en duktig 4½ års liten tös och samtidigt under praktisk husmoders ledning hjälpa till med hvarjehanda sysslor i lättskött hem där ej jungfru finnes, men hjälp till alla grofsysslor, kan få god plats i aktad familj och anses som medlem af fam. Svar till »Hemtreffnad», Borås p. r.

LÄRARINNA, kompetent att undervisa 5:te kl. kurs af högre flickskola, samt 1:sta kl. gosskola o. musik, erhåller genast plats. Svar med rek., foto. o. s. v. till »A. B.», Marstrand.

Översköterskeplatsen

vid Karlskrona lasarett är ledig till ansökan. Löneförmåner 650 kr. jämte bostad, vire m. m. En månads semester. Ansökningar inlämnas till lasarettsläkaren, som meddelar vidare upplysningar.

Hushållerska,

skicklig i matlagning samt för öfrigt kunnig i allt som hör till ett landthushålls skötande, erhåller plats 24 okt. Svar till grevinnan Spens, Engel-gelholms egendom, Börnum.

I tjänstemannahem i Stockholm, får bildad, hushållsvan flicka plats i okt. Nya Inack.-Byrån, Brunkebergsg. 3 B, Sthlm.

Hushållsfröken

eller hushållerska får genast god och lätt plats i brukstamilj på landet. Svar med betygsafskrifter, referenser o. löneanspråk till »Bruk A. F.», under adr. S. Gumælii Annonnsbyrå, Stockholm.

Värdinna

Ungkarl, som innehar chefsbefattning och ensam disponerar större villa i industri-samhälle nära större landsortsstad i mellersta Sverige, söker lämplig värdinna, bildad, af fin familj, med vinande utseende, musik o. med förmåga att göra hemmet angenämt för egaren o. hans umgänge. Alder helst ej öfver 30 år. Tillräckligt med tjänstefolk finnes. Lönefrågan bisak, uppgöres under hand. Svar helst med fotografi sändes till »Värdinna i fint hem», under adr. S. Gumælii Annonnsbyrå, Stockholm, f. v. b.

KAMMARJUNGFURU eller bättre flicka, pålitlig och arbetsam, kunnig i all slags sömnad samt finstädning, får god plats 24 oktober å större egendom, om be-tyger sändes till »Arbetsmam», Iduns exp.

PLATS finnes för en anspråkslös, frisk o. barnkär flicka af god familj, som är villig att tillse 2 barn, 2-4 år, samt i öfrigt biträda med förekommande göromål. Svar med rek., foto-grafi samt löneanspråk till »Oktober 1907», Fors st.

Mathållningen

för de ogifta tjänstemännen vid Gunnebo Bruk blifver ledig att öfvertaga från 1 november detta år och lämnar Gunnebo Bruksbolag, adress Verke-bäck, vidare upplysningar.

I kristligt hem finns plats för frisk, duglig barnfröken kunnig i enklare kläd-och linnesöm. Svar med lönepret. och rek. till »Läkare», adr. P. Prom, Mästersamuelsgatan 34, Stockholm.

BILDAD, medelålders dam får plats att som värdinna förestå hushållet hos änking å vackert belägen herregård i Södermanland. Svar märkt »Sörmländsk herrgård», Iduns exp.

MEDELÅLDERS flicka fullt kunnig i matlagning och sömnad samt villig att sköta alla göromål i ett mindre hushåll får plats genast. Anses som medlem i familjen. Svar till komminister G. Lundblad, Odåkra.

HUSJUNGFURU erhåller plats vid större egendom i Västergötland. Svar med betyg sändes till Dir. C. Rydberg, Klags-torp, Skultorp.

BILDAD flicka kunnig i matlagning kan erhålla plats i tjänstemannafamilj i Helsingborg. Jungfru finnes. Svar med foto. och löneanspråk till »A. K. A.», Helsingborg p. r.

FÖR en enkel och arbetsam bättre flicka som vill vara husmoder till verklig hjälp vid skötandet af ett 5 pers. hushåll, finnes nu genast plats. Jungfru finnes ej, men hjälp till grof-göromål. Svar med betygsafskrift, ref. och foto. emotses till ångbåtskommis-sionär Axel Petersson, Visby p. r.

EN flicka, barnkär, pålitlig och ordentlig erhåller förmånlig plats den 24 okt. att sköta en nära årgammal gosse. Svar jämte betyg och foto. torde sändas till fru Wald. Zachrisson, Gö-tabergsgatan 20, Göteborg.

BÄTTRÉ, anspråkslös flicka, kunnig i enklare matlagning samt inom ett hushåll förekommande lättare sysslor, erhåller genast plats i mindre familj där jungfru finnes. Svar med fotografi till »J. B.», Södra Sveriges Annonnsbyrå, Malmö.

För kokerska,

skicklig i finare och enklare matlagning samt bakning, finnes god plats på egendom nära Linköping i 3 personers hushåll. Den sökande bör hafva ett godt sätt. Den som är van vid landthushåll har företräde. Goda betyg fördras. God lön utlofvas. Svar till »Ordentliga», Box v. 67, Linköping.

BÄTTRÉ barnkär flicka, kunnig i matlagning får plats som hjälp och sällskap i liten familj, bosatt i naturskön trakt i södra Sverige. Jungfru finnes. Svar med uppgift om ålder, fotografi samt lönevillkor och antecidentia sändes till »E. F.», under adr. S. Gumælii Annonnsbyrå, Stockholm.

UNG, bättre flicka, van vid sjukvård, något kunnig i sömnad, sökes. Treflig villa nära Humlegården. Alder, foto., lönepret. sändes till »Familjemedlem Okt. 07», under adr. S. Gumælii Annonnsbyrå, Stockholm.

BÄTTRÉ anspråkslös barnkär flicka får plats som husmoders hjälp och tillse 3 barn (yngsta 3 år) hos läkarefam. den 15 okt. Svar helst med foto. snarast till »I. W.», Postkontoret, Rid-dareg., Sthlm.

YNGRE DAM hemmastadd i att leda skötseln af ett hem sökes som värdinna till medelålders man, bosatt i Stockholm. Den sökande bör vara något musikalisk och af god familj. Som rätt god tid blir öfrigt, kan den sökande om så önskas få egna någon tid åt musikstudier eller dylikt. Rek. fotografi och uppgift om ålder under adress »Godt hem 1907», Allmänna Tidningskontoret Gust. Ad. torg, Sthlm.

FÖR pålitlig, snäll kammarjungfru finnes förmånlig plats 24 okt. hos äldre fru. Svar till »A. M.», Kimstad p. r.

PLATS finnes i Sthlm för enkel, bildad flicka, att ha tillsyn öfver tvenne barn, kunnig i sömnad samt villig deltaga i inomhus förefallande göromål. Lön 10 kr. pr månad. Jungfru finnes. Svar till »A. L.», Iduns exp.

EN anspråkslös bättre flicka sökes, som vill (med delvis hjälp af frun och husjungfrun) åtaga sig vården af 6 barn i ålder mellan elfva och ett år. Sökande bör hafva ordningssinne och verkligt intresse för barn samt helst vara något kunnig i sömnad. Tvenne ljusa barnkammare finnes. Centralt läge på bostaden. Platsen är ledig den 1:ste eller senast den 15:e oktober. Ref. härå torde snarast möjligt insända foto. med uppgift om löneanspråk och ref. till »Godt Hem, Vasastaden, Göteborg», under adr. Iduns exp., Stockholm.

STARK, frisk och duktig bättre flicka, van vid barn, får plats hos familj i Stockholm att sköta 3 små flickor. Anses som familjemedlem. Svar till »Maja», Iduns exp.

I familj på landet önskas lärarinna hvilken även kan vara sällskap för 8-årig flicka. Fotografi jämte lönepret. torde sändas under adress Elgå Bruk p. r. Elgå (Värmland).

FINNES någon verkligt barnkär, enkel flicka af god familj som vill vara 30-årig fru till sällskap och hjälp med alla inomhus förekommande göromål i hem där ingen tjänarinna finnes? Tre barn i ålder 9 mån. 3, 5½ år. Den härå reflekterar bör äga ett gladt och jämt lynne, samt hafva små pret. på nöjen, enär mycket litet umgänge finnes. Svar med lönepret. för vidare meddelanden sändas under adr. »E. A.», Västerås p. r.

BARNSKÖTERSKA, något äldre, kunnig i sömnad sökes af svensk familj i Bremen. Svar till »A. P.», Iduns exp.

ATT under husmoderns sjukdom eller frånvaro förestå hemmet sökes en barnkär, enkel och allvarlig bättre flicka van vid arbete och kunnig i matlagning samt alla i ett hus förefallande göromål. Svar med pretentioner och rek. torde benäget sändas under adr. »A. E. E. 1907», Trelleborg.

HOS äldre änkefru önskas till 1:ste nov. bildad, hushållskunnig, frisk flicka ej under 30 år, att med två tjänare bistånd sköta hemmet och dessutom vara till hjälp och sällskap. Svar med foto. och ref. samt lönepret. till fru Ida Petré, Oskarshamn.

BILDAD, barnkär flicka, absolut frisk, helst något kunnig i sömnad, som är villig åtaga sig skötsel och vård af ett 1-års barn o. längre fram äfven ett spädt, erhåller god plats i nov. på herrgård i Nerike, om svar med betyg o. foto. snarast sändes till fru Carlander, Falkenå, Kräcklinge.

PLATSSÖKANDE

ANSPRÄKSLÖS flicka van vid sjukvård — har varit på lasarett — önskar plats att sköta enskild sjuk till 1 nov. eller senare. Svar emotses tacksamt fortast möjligt. Adr. »Alvida 22», Eksjö p. r.

SJUKSKÖTERSKA önskar plats, helst å herregård eller som privatsköterska. Svar till »J. J. 1907», Iduns exp. f. v. b.

UNG, anspråkslös flicka önskar plats i god familj, som husmoders hjälp. Lön önskas. Svar till »17 år», Amme-berg p. r.

ANSPRÄKSLÖS flicka med godt lynne söker plats som verklig hjälp hos god husmoder. Lön önskvärd. Goda betyg kunna presteras. Svar till »Familjemedlem», Box v. 67, Linköping.

Ung bättre flicka önskar plats i familj som sällskap eller hjälp i husliga göromål. Har genomgått Härstorps Hushållsskola. Svar till »20 år», Malmö p. r.

16 ÅRS enkel och anspråkslös flicka som genomgått folkhögskola önskar plats att tillse barn och hjälpa till med hvarjehanda. Vid lön fästes ej afseende. Svar till »Villiga», Allm. Tidningskontoret, Gefle.

BILDAD änkefru önskar plats som värdinna hos ungarl eller änking. Kunnig i alla ett hems sysslor. Musikalisk. Goda ref. Svar »Värksam», Iduns exp.

PLATS önskas i Sthlms närhet af huslig bättre flicka. Kunnig i enkl. matlag. och bakn. samt villig deltaga i alla förefallande göromål. Lön 18 kr. i mån. Svar »Husliga», Iduns exp.

I enkelt landthem önskar ung flicka anställning som husmoderns hjälp. Svar till »Karin», Stenungsund p. r.

UNG, enkel smålandsflicka söker plats som hjälp och sällskap, skrifttråde (god handstil) eller lektris i fam. eller hos ensam, äldre dam, där hon kan vara till verklig nytta. Kunnig i sömnad och enklare matlagning. Barnkär och med jämt, gladt lynne. Svar tacksamt till »Icke musikalisk», Målilla station p. r.

UNG bättre flicka som genomgått slöjd- och hushållsskola önskar plats i familj som fruns hjälpare. Villig deltaga i alla göromål. Svar till »Familjemedlem 20 år», Vinslöf p. r.

BILDAD flicka, kunnig i matlag., bakning, sömnad, handarb. m. m. söker plats. Ordentlig, arbetsam. Svar »Glad-lynt», Iduns exp. f. v. b.

Flicka från godt hem önskar plats. Kunnig i husl. göromål samt matlag., bakn., sömnad, handarb. och musik. Betyg från flere hem. Svar till »Hösten», Gnesta p. r.

21-ÅRIG FLICKA med godt föräldrahem i Sthlm önskar mot fritt vire plats i fin fam. på landet eller landsorts-stad att gå frun tillh. o. delt. i husliga sysslor. Kunnig i enkl. klädsöm. o. handarb. Kan, om så önskas, lämna hjälp med läxlän. i vanl. skoläm. samt tyska. Svar till »Ellen», Iduns exp.

Privatvård

eller plats å kirurg. klinik önskas helst i Östergötland af från högre sjukhus utexamin. sköterska. Svar till »Sjuk-sköterska», Linnégatan 7, Linköping.

UNG flicka af god familj önskar komma i större prästhus på landet för att mot fritt vire deltaga i och få lära inom ett hem förekommande göromål. Svar till »Hildur 19 år», Nordiska Annonnsbyrå, Göteborg.

UNG bättre flicka önskar till hösten plats i affärsfamilj att dels hjälpa till med skrigöromål och dels med hushållet. Svar till »E. L.», Iduns exp.